

40/1236-
1285

KEMPELEN BÉLA

MAGYAR
NEMES CSALÁDOK
CZIMEREI

I.

BUDAPEST

"PÁTRIA" IRODALMI VÁLLALAT ÉS NYOMDAI RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

1 9 1 4

MINDEN JOG FENTARTVA

BEVEZETÉS.

A „MAGYAR NEMES CSALÁDOK CZÍMEREI“-nek anyagát a heraldikának a címerről felállított általános elveinek szemmeltartásával állapítottam meg. A heraldika által adott fogalom-meghatározás ugyanis a nem fejedelmi adományon alapuló, tehát önkényt felvett címerektől a dolog természeténél fogva megkívánja azt a feltételt, hogy azoknak használatában állandóság, következetes állhatatosság nyilvánuljon meg s ami mindenekelőtt feltételét képezi, szerkezetében megfeleljen törvényeinek. E szempont körületekintésre s a címerpecséteken alapuló címerek közlése tekintetében annak a szigorú, de kétségtelenül a heraldika szellemének egyedül megfelelő elvnek betartására késztetett, hogy az ily címerek közül csak azokat vegyem fel munkám keretébe, melyek a heraldika fogalommeghatározásával ilyenekül igazolhatók is. Ez az eljárásom természetesen jelentékenyen lepassztotta azoknak a címerleírásoknak számát, melyek egyébként rendelkezésemre állottak. Ezrével mellözök címereket, melyeket nem tudtam összhangba hozni a fennebb kifejezett elvvel, anélkül, hogy e számbeli veszteség fölött fájdalmat éreznék. Sőt ellenkezőleg úgy vagyok meggyőződve, hogy munkámnak értékét és használhatóságát emeltem akkor, mikor anyagát megtisztítottam olyan címerpecsétek ezreitől, melyekről sokszor még azt a kérdést sem lehet megnyugtató bizonyossággal megállapítani, hogy tényleg azt az egyént illette-e, ki aláírása mellett azt alkalmazta, nem hogy használatának a heraldika által annyira megkívánt állandósága igazolható lenne.

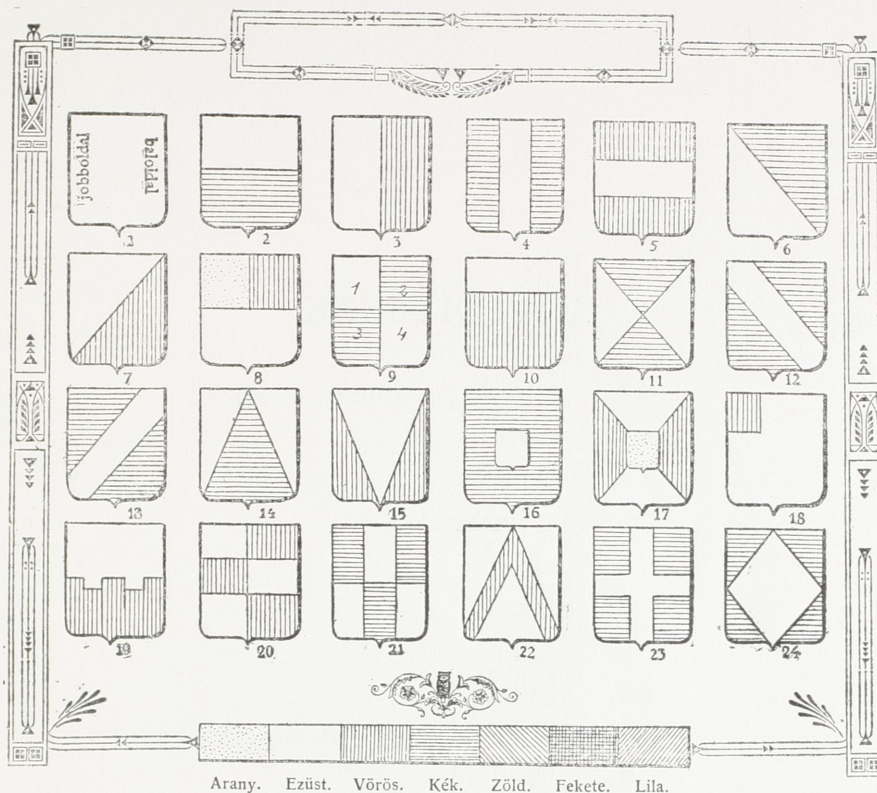
Érzem, tudom jól, hogy e gyűjtemény e szűkebb keretben is hiányos s bizonyára sok-sok tévedés is van benne. Sok, eddig még ismeretlen armális lappang levéltárak rendezetlen iratai között, megközelíthetetlen családi levelesládák fenekén, egyszerű emberek házikói gerendáin összekötött iratcsomókban stb.; nagyon sokról

csak éppen annyit tudunk, hogy tényleg léteztek ugyan, de megsemmisültek a zivataros idők viharában, tűzvész-, törökpusztításkor, gyermekek kezén, tudatlanságból, bosszúból, érdekből s más alacsony lelki indokokból. Aztán az adatközlés készsége sem áll nálunk még azon a színvonalon, hogy az emberek szükségét is érezzék egy ily gyűjteményes munka erkölcsi támogatásának s becsvágyukat képezze az a törekvés, hogy egy-egy porszemmel hozzájáruljanak azoknak az épületeknek emeléséhez, melyek a letűnt századok történeti emlékeinek s a jelenkor kulturtörténeti eseményei eredményeinek befogadására, megőrzésére és tanulmányozására vannak szánva . . . A tévedésekért a felelősséget pedig sokszor forrásaimra kell áthárítanom, melyeket bármily skepticizmussal, de mégis csak felhasználnom kellett, a legtöbb esetben lehetetlen lévén azon törekvésemnek megvalósítása, hogy minden adat helyességéről személyesen győződjem meg. Ezeket az aggályokat aztán azzal az igyekezetemmel óhajtottam ellensúlyozni, hogy mennél több olyan címerleírást adjak közre, melyek eddig még minden gyűjteményből hiányoztak. Ezeknek az új adatoknak száma talán egymagában is megérdemelte volna, hogy gyűjteményes műbe felvétessenek, nem is szólva arról a feltevésről, hogy érdeklődésre is tarthatnak számot. A tapasztalat fogja igazolni, hogy mennyire válnak majd valóra e munkámhoz fűzött várakozásaim.

Budapest, 1914. Boldogasszony-hava 10.

VIII., József-körút 2.

Kempelen Béla

A paizsban gyakrabban előforduló mesteralakok magyarázata.

1. Csücskös talpú paizs; arány 7 : 8.	13. Balharánt pólyával vágott paizs.
2. Vágott paizs.	14. Alulról ékelt paizs.
3. Hasított paizs.	15. Felülről ékelt paizs.
4. Kétszer hasított paizs.	16. Szívpaizsszal ellátott paizs.
5. Pólyával vágott paizs.	17. Harántosan négyelt paizs szívpaizsszal.
6. Jobbharánt vágott paizs.	18. Jobboldali szöglet-telek.
7. Balharánt vágott paizs.	19. Ormósan vágott paizs.
8. Vágott, fenn hasított paizs.	20. Egyszer hasított, kétszer vágott paizs.
9. Négyelt paizs.	21. Kétszer hasított, egyszer vágott paizs.
10. Paizsfővel ellátott paizs.	22. Szarufa.
11. Harántosan négyelt paizs.	23. Keresztrel négyelt paizs.
12. Jobbharánt pólyával vágott paizs.	24. Rutás paizs.

A jelen kötetben közölt címeklisék és az alapjukat képező tollrajz szerzőnél az érdekelt családok rendelkezésére állanak. A csak leírásban közölt címekről kívánatra szintén készülhetnek tollrajzok és klisék.

RÖVIDÍTÉSEK.

- A. = armalis; címeres levél.
a. = arany.
Cz. = címer.
czp. = címerpecsét.
e. = ezüst.
f. = fekete.
k. = kék.
kh. = kihirdette.
LR. = Liber Regius (királyi könyv).
lt. = levéltár.
OL. = M. kir. országos levéltár.
p. = paizs vagy pánczélos.
sd. = sisakdísz.
tk. = takarók.
v. = vörös.
z. = zöld.
-

CZÍMEREK

Aáron (bisztrai). — *A.* I. Lipóttól 1701. VII. 18. (OL.: Misc. cista II. fasc. 7., No 14.) — Cz.: kékben földön ágaskodó kígyó; sd.: röpködésre kész galamb; tak.: k.-a., v.-e.

Aáron.

Aba.

Aba (barantali). — *A.* Mária Teréziától 1793. VII. 1. (LR. LVII/237., Nyitra m. lt.) — Cz.: hasított, balfelében vágott pajzs; a jobboldali aranyban kövel rakott alapon pánczélos vitéz fején vörös strucztollas sisakkal baljában földre szegzett dárdát tart; a bal felső kékben pelikán fiait eteti; az alsó zöld mezőt, melybennégy ezüst pólya látható, öt arany csillaggal rakott balharánt pólya vágja; sd.: kék ruhás, ezüst pánczélderekas növekvő angyal fején kék strucztollas sisakkal, kiterjesztett arany szárnyakkal, felemelt jobbjaiban négy liliomszárat tart; tak.: k.-e., v.-a.

Abádi. — *A.* II. Mátyástól 1611. I. 30. (Ered. Csoma József tulajd. Abaujvecser.) Kh.: 1737. Borsod m. — Cz.: kékben földön párducz mellső lábaiiban fehér zászlót tart; sd.: a párducz növekvőleg; tak.: k.-a., v.-e.

Abaffy.

Abaffy (nagyabafalvai és felső-lehotai). — Czp. (*A.* 1609. ?): ezüsstel és kékkel jobbharánt vágott pajzsban

könyöklő p. kar zöld turbános vérző törökfejes kardot tart, a kézfe előtt kengyelvas, a pajzsfőben (az ezüst mezőben) csillag, balról (kékben) félhold; sd.: galamb csőrében ággal; tak.: z.-a, k.-e.

Abari. — A. II. Rákóczy Gy.-tól 1658. II. 10. (Más. gr. Kemény J. Appendix és Mike). — Cz.: kékben földön griff jobbjaiban kardot, baljaiban szívet tart; sd.: két fekete szárny között a szív, rajta csillag; tak.: ?

Abari.

Abbate, báró. — Indig. 1726. XII. 23. (LR. XXXV/527.) — Cz.: négyelt p.; első és negyedik zöld mező három balharánt arany pólyával vágva; második és harmadik aranyban fekete sas; két sisak; sd.: 1. három (z.-a.-z.) strucztoll, középsőjéből kiálló két (z.-a. z.-a.) zászló; 2. három (f.-a.-f.) strucztollból kinövő sas; tak.: z.-a., f.-e.

Abdua örgróf. — Indig. 1682. X. 2. (LR. XVII/357.) — Cz.: a birodalmi kétfejű sas.

Abel. — A. III. Károlytól 1722. XI. 27. (LR. XXXIII/617.) — Cz.: hasított, balfelében vágott p.; jobbról vörösben oroszlán jobbjaiban kardot, baljaiban koronát tart; balról fenn kékben lilium, lenn vörösben hármass halom mindegyikén háromlevelű lóhere; sd.: az oroszlán növekvőleg; tak.: v.-a., k.-e.

Ábel (székesfehérvári). — A. Mária Teréziától 1774. X. 1. (LR. erd. XI/479.) — Cz.: vörös pajzs kék ékkel, ebben két ezüst szikla között híd alatt folyó folyik, fölött csillag lebeg; a vörös mezőben egy-egy befelé fordult egyszarvú; sd.: növekvő fekete sas; tak.: v.-e., k.-e.

Abensperg és Traun (abenspergi és trauni) gróf. — Cz.: ezüsttel és feketével hasított pajzs; grófi korona; sd.: jobbról ezüst, balról fekete szárny; tak.: f.-e.

Abhortis l. **Augusztini.**

Abódi. — A. 1576. (Gyfv. kpt. Cent. D. 66.) — Cz.: kéken kerékküllön növekvő oroszlán; zárt sisak; tak.: ?

Abonyi (alpári). — A. 1665. VIII. 28. (Borsod m. lt.; A. Pál tulajd. Rimaszombat.) Kh.: 1665. Borsod m. — Cz.: kéken földön oroszlán jobb-
jában három búzakarászt tart; sd.: vörös ruhás növekvő földművesember
jobbjaiban három búzakarászszal; tak.: k.-a., v.-e.

Abonyi.

Ábrahám (makói). — A. 1607. (Gyfv. LR. IV/76.) — Cz.: kéken koronás halmon könyöklő p. kar kardot tart; tak.: ?

*Sándor
I. 74
Hibás*
Ábrahám (alias **Kilyéni**). — A. Báthory Gábortól 1611. jún. 14. (M. N. Múz. lt.) — Cz.: vörösben földön befelé fordult két leopárd mellső bal lábukkal (kék?) zászlót tartanak, a jobboldali jobbjaiban véres kardot, a baloldali jobbjaiban puskát tart; zárt sisak; tak.: ?

Ábrahám alias Kilyéni.

Ábrahám (gerendi). — A. Apafi Mihálytól 1662. (Gyfv. LR. XXVII-573.) — Cz.: aranyban földön lovon ülő vitéz golyón ugrat át, jobbjaiban kardot tart; tak.: ?

Ábrahám. — A. Mária Teréziától 1760. márcz. 25. (LR. XLV/417.) — Cz.: ezüstben kopaszfejű, nagyszakállú, arany-szegélyű vörös tógás, arany öves, fekete csizmás, testével kissé balra hajlott, de fejét kissé jobbfelé fordító öreg ember kinyújtott jobbjaiban három búzakarászt, baljaiban leveles két érett fűrtű szőlővesszőt tart; sd.: vörös ruhás könyöklő kar három búzakarászt tart; tak.: v.-a., v.-e.

Abrahámffy. — *A. Mária Teréziától 1760. II. 11. (LR. XLV/255.)* — *Cz.*: hasított, jobbról vágott pajzs; jobbról fenn aranyban három ezüst *A* betűvel rakott jobbharánt vörös pólya; lenn vörösben három (2+1) arany kéve; balról kékben arany szarvú és körmű jobbfelé ágaskodó kos; *sd.*: babérral körülfont kardot tartó p. kar; *tak.*: v.-a., k.-e.

Abrahámovics. — *A. Mária Teréziától 1751. III. 1. (LR. XLII/101.; Bács m. lt.)* — *Cz.*: kékben földön ezüst vár torony nyitott kapuval, három orommal, a két szélsőn keresztbe tett ezüst zászlók; *sd.*: ezüst sujtásos kék ruhás könyöklő kar kardot tart; *tak.*: k.-e.

Abrahámffy.

Abrahamovich l. Abramovich.

Ábrahamik l. Ábrahám.

Ábrahám. — *A. I. Lipóttól 1666. VI. 26. Kh. 1667. Gömör m.* — *Cz.*: kékben földön fészében fiait tápláló pelikán; *sd.*: a pelikán; *tak.*: k.-a., v.-e. (A nemesség iránti folyamodványról.)

Abrahám (ehrenbergi). — *A. III. Károlytól 1721. V. 25. (LR. erd. VII/243.)* — *Cz.*: kék pólyás pajzs, benne három csillag; a felső vörösben fénylő ruhába öltözött férfi jobb-jában kardot, baljában bikafejet tart; lenn kékben csőrében ágat tartó galamb; *sd.*: vár, rajta daru áll, jobb-jában követ, csőrében gyűrűt tart; *tak.*: ?

Ábrahám l. Falussy (ábrahái).

Ábrám (makói). — *A. Rákóczy Zs.-tól 1607. I. 30. (Gyfv. LR. IV.)* — *Cz.*: kékben hármassal halom koronás középsőjén könyöklő p. kar kardot tart; *tak.*: ?

Abramovich. — *A. M. Teréziától 1826. XI. 24. (LR. XLV/280.) Kh. 1827. Temes, 1829. Bács m.* — *Cz.*: négyelt p.; 1. vörösben jobbra fordult bal lábán álló daru; 2. és 3. kékben keresztbe tett két kard; 4. vörösben három vízszintes ezüst pólya; *sd.*: növekvő koronás oroszlán; *tak.*: v.-e., k.-e.

Abramowcz—Zentmyhali. — *A. II. Ulászlótól 1498. IX. 2. (A délszláv akad. tulajd. Zágráb).* — *Cz.*: kékben balra néző term. színű farkas szájában egy fehér bárány felső felét

czipeli, a pajzsfőben jobbról csillag, balról félhold; sd.: fekete holló (?); tak.: e.-a., v.-a.; korona vagy sisaktekerics nincs.

Ábrán (hosszúaszói). — *A.* Báthory Gábortól 1610. XII. 18. (Gyfv. kpt. Arm. 29.) Kh. 1611. Kraszna m. — Cz.: kéken fekvő (alvó) oroszlánon álló pánczélos vitéz jobbjaiban bárdot, baljában koronát tart; tak.: ?

Ábrány (sárdi). — *A.* Bethlen Gábortól 1618. II. 17. (Gyfv. LR. X/90.) — Cz.: kéken koronán könyöklő p. kar kardot tart; tak.: ?

Ábrán.

Ábrányi.

Ábrányi (lászlófalvi). — Előbb *Eördögh* (lászlófalvi); névvált. 1844. II. 3. Á-ra. (LR. LXVII/396.) — Cz.: (kéken) hármashalmon ugró (arany) szarvas nyakán nyállal átlöve, a pajzsfőben jobbról csillag, balról félhold; sd.: növekvőleg a szarvas; tak.: (k.-a., v.-e.)

Abrudbányay (abrudbányai). — *A.* 1685. XI. 15. Előbb *Fikker*. — (Gyfv. kpt. Arm. 24.) Névvált. 1883. II. 22. — Cz.: kék-

ben földből kiemelkedő szikla koronás tetején bányász mindkét kezével jobbfelé kalapácsot tart; sd.: három száraz ág, a középsőn csillag; tak.: ?

Abt (apáti). — *A.* 1871. I. 15. — Cz.: négyelt p.; 1. és 4. fekete pólyával vágott arany mező, a pólyában csillag; 2. kéken álló bányász felemelt jobbjaiban kalapácsot és pörölyt tart; 3. kéken balra fordult oroszlán; két sisak; sd.: 1. külső arany oldalán csillaggal megrakott fekete pólyával vágott két zárt szárny; 2. növekvő bányász jobbjaiban hevérpálcát tart; tak.: f.-a., k.-a.

Abt.

Acacz, l. Akács.

Ács (alias **Literáti**). — *A.* Bethlen Gábortól 1609. V. 4. (Bihar m. lt.) Kh. Bihar m. — Cz.: kékben hármassal jobbjaival galambot nyom a földhöz; sd.: könyöklő (pánczélos) kar zászlót és három darutollat tart; tak: ?

Ács (alias **Békésy**). — *A.* Bethlen Gábortól 1613. VII. 14. (leleszi conv. lt.) Kh. 1615. Bihar m. — Cz.: kékben földön fekete lovon vágató pánczélos vitéz jobbjaiban kardot tart, a ló alatt levágott törökfej fekszik; tak: ?

Ács. — *A.* II. Ferdinándtól 1635. I. 8. (Vas m. lt.) — Cz.: kékben földön farkas jobbjaiban kardot tart; sd.: vörös ruhás könyöklő kar karddal; tak: k.-a., v.-e.

Ács. — *A.* III. Ferdinándtól. 1637. XI. 29. (Veszprém m. lt.) — Cz.: kékben földön oroszlan jobbjaiban kardot, baljaiban pálmaágot tart; zárt sisak; tak.: ka.-a., v.-e.

Ács (nagyszelindi). — *A.* 1651. II. 16. (Gyfv. LR. XXV/469.) — Cz.: koronán könyöklő kar kardot tart.

Ács (gausai). *A.* 1658. — A további adatokat l. *Horvát* (leményi).

Ács. — *A.* Lipóttól 1687. XI. 26. (Bihar m. lt.; OL. Htt. Nob. Szabolcs.) — Cz.: kékben földön vörös ruhás vitéz jobbjaiban kardot tart; sd.: növekvőleg a vitéz, fejétől jobbra nap, balra két csillag; tak.: k.-a., v.-e.

Ács. — *A.* I. Lipóttól 1699. II. 27. (M. N. Múz. lt.) Kh. 1699. V. 13. Heves m. — Cz.: vörösben dombon koronán könyöklő (kék ruhás) kar kardot s lefelé csüngő szőlőfürtöt tart; sd.: a kar; tak.: k.-a., v.-e.

Ács (alias **Kis**). — *A.* I. Lipóttól 1700. VII. 10. (LR. erd. II/764.; Erd. Nemz. Múz.) — Cz.: kékben hármassal nyakán nyíllal átlőtt szarvas; sd.: a szarvas növekvőleg; tak.: v.-e., k.-a.

Ács. — *A.* III. Károlytól 1713. VIII. 19. (Pest m. lt.) Kh. 1714. K.-Hont m. — Cz.: kékben földön vörös ruhás férfi jobbjaiban szőlőfürtöt tart, jobb lábával egy kigyó fejét, bal lábával annak farkát tapossa: sd.: vörös ruhás könyöklő kar szőlőfürtöt tart; tak.: k.-a., v.-e.

Ács. — A. III. Károlytól 1736. XII. 16. (LR. XXXVII/560. hit. más. Á. Sándor tulajd. Bp.) Kh. 1737. Szatmár m. — Cz.: vörösben földön három ormós ezüst bástyafal, előtte két arany búzakalász között félig ezüst, félig vörös agár fekszik, a fal fölött arany háromszög lebeg; sd.: két fekete szárny között növekvő oroszán jobbjában kardot tart; tak.: v.-e., v.-a.

Ács.

Ács, l. **Áts** alatt is.

Acsády. — A. Báthory Gábortól 1609. IX. 9. (Gyfv. LR. VI/299.) — Cz.: kékben földön oroszán jobbjában kardot, baljában ágat tart; sd.: két fekete szárny között növekvő griff jobbjában karddal, baljában ággal; tak.: k.-a., v.-e.

Actoffer. — A. M. Teréziától 1746. IX. 11. (LR. XL/561). — Cz.: kék p. ezüst pajzsfővel, ebben aranybogláros három piros rózsza; a pajzsban oroszán hegyével lefelé fordított nyílat tart; sd.: vörös-ezüsttel és aranykékkel vágott két sas-szárny között vörös ruhás kar kardot tart; tak.: v.-e., k.-a.

Aczél. — A. II. Ferdinándtól 1633. VII. 12. (A. János tulajd. Miskolcz.) Kh. 1633. Nógrád m. — Cz.: kékben oroszán íjat tart; sd.: az oroszán növekvőleg; tak.: v.-a., k.-e.

Aczél (hidasi). — A. Apafi Mihálytól 1662. VI. 17. (M. N. Múz. lt.) Kh. Aranyosszék 1663. — Cz.: kékben pej lovon ülő kék ruhás vitéz jobbjában zászlót tart; zárt sisak; tak.: ?

Aczél (kemenczei). — A. 1905. II. 6. — Cz.: kékben földön arany mén, a pajzs felső részén kétfelől vörös függöny egy-egy csillaggal; sd.: a mén; tak.: k.-a., v.-e.

Aczél l. **Atzél** alatt is.

Ádám. — A. II. Rudolftól 1578. Kh. Szabolcs. — Cz.: kékben hármashalmon griff mellső lábaival vörös ruhás férfit átölelve tart, a férfi jobbjában íj, baljában nyilvessző; a pajzsfőben jobbról csillag; sd.: növekvő griff jobbjában karddal; tak.: k.-a., v.-e. — Czp.: kékben halmon v. ruhás férfi jobbjában kardot tart; sd.: galamb csőrében ággal; tak.: k.-a., v.-e.

Ádám (kolozsvári). — *A. Rákóczy Zsigmondtól 1607. V. 11. (Gyfv. LR. IV/155.)* — Cz.: kékben hármashalmon felső testében vörös, alsó lábaiban és szárnyában arany griff jobbjában tollat, baljában koszorút tart; sd.: a griff növekvőleg; tak.: k.-a., v.-e.

Ádám. — *A. Bethlen Gábortól 1628. VIII. 22. (Györffy Elek tulajd. Turkeve; Gyfv. LR. XIV/58.; Bihar m. lt.) Kh. Bihar m.* — Cz.: kékben lovas sereg teljes hadi fegyverzetben; zárt sisak; tak.: ?.

Ádám. — *A. II. Ferdinándtól 1634. III. 19. (Bihar m. lt.; OL.: 856/1894.)* — Cz.: kékben vörös ruhás férfi jobbjában kardot tart; sd.: galamb csőrében ággal; tak.: f.-e., k.-v. (?)

Ádám. — *A. 1653. IV. 21. (Borsod- és Zemplén m. lt.)* — *Kh. 1653. Gömör m.* — Cz.: kékben föld fölött vízen úszó hattyú; sd.: galamb csőrében ágat tart; tak.: k.-a., v.-e.

Ádám. — *A. II. Rákóczy Gy.-tól 1658. II. 10.* — Cz.-t l. *Abari.*

Adamich. — *A. I. Ferencztől 1834. VII. 24. (LR. LXVI/151.)* — Cz.: négyelt p.; 1. aranyban szikla tetején ezüst korszón kiterj. szárnyú, balra fordult koronás fekete sas áll; a korszóból a sziklára víz ömlik; 2. és 3. kékben földön a paradicsombeli fára kígyó tekerődzik és jobbra fordult fejével a fáról almát szakít; 4. ezüstben folyó, melyben jobbra fordult fekete horgony úszik, a bal felső sarokban hatágú vörös csillag; tak.: k.-a., f.-a.

Adamkovics. — *A. I. Lipóttól 1661. VI. 11. (OL.: Htt. Nob. Trencsén.)* — Cz.: kékben földön koronán galamb csőrében olajágot tart; sd.: könyöklő pánczélos kar karddal, a karon a galamb; tak.: k.-a., v.-e.

Adamovich (alias **Adomics**). — *A. II. Ferdinándtól 1625. X. 10. (OL.: Htt. Nob. Poson; Nyitra és Pozsony m. lt.) Kh.: 1626. Pozsony m.* — Cz.: kékben földön farkas kardot tart; sd.: növekvő farkas; tak.: f.-a., k.-e.

Adamovich (csepini), báró. — *A. III. Károlytól 1714. XI. 6. (LR. XXX/460.)* — Cz.: kékben szárvaival fölfelé álló arany félholdon koronás arany oszlop, melyet jobbról oroslán tart, az oszloptól balra csillag; sd.: az oroslán növekvőleg; tak.: k.-a., v.-e. — *Báró: 1913. X. 20.*

Adamovich (alias **Bussányi**). — *A.* III. Károlytól 1718. III. 20. (Komárom m. lt.) — *Cz.*: kékben földön koronán könyöklő pánczélos kar kardot tart; *sd.*: pánczélos kar buzogányt tart; *tak.*: v.-e., k.-a.

Adda. — *A.* M. Teréziától 1753. VII. 2. (LR. XLIII/126.) — *Cz.*: hasított paizs; jobbról vörösben egymás fölött három arany rózsza; balról kékben földön pánczélos vitéz jobbjában kardot tart; *sd.*: két fekete szárny között növekvőleg a vitéz; *tak.*: k.-e, v.-a.

Adda.

Adelffy. — *A.* III. Károlytól 1714. VIII. 5. (LR. XXX/321.; Sopron m.; lt.) — *Cz.*: kékben földön könyöklő p. kar kardot tart; *sd.*: két borostyángaly között csillag; *tak.*: k.-a., v.-e.

Adelsberg l. **Nemeshegyi** (jabukai).

Adler. — *A.* 1616. VIII. 23. (Ered. a pongyeloki Roth-család tulajd.; OL.; 1583/1906.) Kh.: 1618. Sáros m. — *Cz.*: vörössel és kékkel hasított paizsban földön álló ezüst oszlopot jobbról ezüst egyszarvú, balról koronás oroszlán tartanak; *sd.*: jobbról kék, balról vörös szárny pár között növekvő koronás oroszlán jobbjában öt nyilat tart; *tak.*: v.-e., k.-a.

Adler (vízaknai). — *A.* 1902. — *Cz.*: kékben jobbfelé néző lebegő sas baljában serleget tart; *sd.*: két nyitott szárny; *tak.*:? — Nemességátvétel 1912. *A.-Stoffa* Jánosra.

Adler-Stoffa (vízaknai) l. **Adler** (vízaknai).

Adlershausen. — *A.* III. Károlytól 1718. VIII. 19. *Waldhüter* István. — *Cz.*: négyelt pajzs; 1. és 4. ezüstben erdő előtt féllábán álló daru jobbjában arany golyót tart; 2. és 3. aranyban vörös vártorony fölött fekete sas lebeg; *sd.*: két pálmaág között egyenesen álló kard; *tak.*: v.-e., k.-a.

Adomics, l. **Adamovich** (alias **A.**)

Adoni (alias **Nagy**). — *A.* II. Mátyástól 1618. IV. 10. (Csongrád m. lt.) Kh.: 1618. Komárom m. — *Cz.*: fekete paizsban hármasként halmon koronás griff mellső lábaiban csillagot

tart; sd.: öt (a két szélső vörös, a középső arany, a másik kettő fekete) strucztooll; tak.: f.-a., v.-a.

Adonyi. — *A. M. Teréziától 1765. X. 8. (LR. XLVII/496.)*
— Cz.: kéken koronán könyöklő p. kar kardot tart, a pajzs-
főben 1—1 csillag; sd.: a kar; tak.: k.-a., v.-e.

Adorján (nagyajtai). — *A. Rudolftól 1578. (Borsod m. és jászói conv. lt.) Megújítva 1736. XII. 16. (LR. XXXVII/605.)*
— Cz.: (kék és vörössel) hasított pajzsban földön oroszlán
jobbjaiban kardot, baljaiban levágott törökfejet tart; sd.: az
oroszlán; tak.: k.-e., v.-a.

Adorján. — *A. II. Rudolftól 1582. II. 26. (Veszprém m. lt.) Kh.: 1582. Sopron m. — Cz.: kéken term. sziklára helyezett koronából kinövő arany csőrű és lábú fekete sas jobbjaiban koszorút, baljaiban koronát tart s a pajzsszögletből előtörő napba tekint; sd.: a sas; tak.: f.-a., v.-e.*

Adorjány. — *A. Báthory G.-tól 1587. III. 10. (Ered. M. N. Múz. lt.) Kh.: 1587. Máramaros m. — Cz.: kéken földön balról érett kalászkok előtt jobb oldalt álló vörös ruhás férfi baljaiban kalászokat, jobbjaiban sarlót tart; zárt sisak; tak.: (v.-e.)*

Adorján — *A. 1630. V. 8. (Zemplén m. lt.; OL.: 410/1894.) Kh.: 1732. Zemplén. m. — Cz.: kéken leopárd jobbjaiban lilomot tart; sd.: röpülésre kész sólyom; tak.: v.-a., v.-e.*

Adorján. — *A. 1649. V. 18. (Heves m. lt.) Kh.: 1651. Nyitra m. — Cz.: kéken hármashalom középsőjén borostyán és rózsaaág között búza kéve, a két szélső halom csúcsán egy-egy oroszlán jobbjukkal a kévét tartva, baljukkal a rózsaaágat szájuk felé vonva; sd.: kiterj. szárnyú sas jobbjaiban borostyán koszorút, baljaiban borostyánnal körülfont kardot tart; tak.: k.-a., v.-e.*

Adorján. — *A. I. Lipóttól 1675. II. 12. (Bereg m. lt.) Kh.: 1675. Ugocsa m. — Cz.: kéken és vörössel balharánt vágott pajzs, a vörösben földön ágaskodó term. színű egyszarvú a jobboldali kék mezőre, melynek jobb felső szögletében csillag, bal szögletében félhold van, gyors futással fut; sd.: két vörös és violaszínnel vágott szarv között növekvő egyszarvú; tak.: k.-a., v.-e.*

Adorján (otrokocsi). — Czp.: 1. kékben hármás halom középsőjén koronából kinövő vörös ruhás vitéz jobbában buzogányt tart; sd.: a vitéz; tak.: ? — 2. Hasított kék pajzsban jobbról földön koronából kiemelkedő fehér ruhás vitéz jobbában buzogányt tart; hátul hármás halom középsőjén ezüst kettős kereszt; sd.: nincs; tak.: k.-a., v.-e.

Adriani. — A. II. Rákóczy Gy.-tól 1658. II. 10. — Cz.-t l. *Abari*.

Adudich. — A. I. Ferencztől 1799. I. 25. (LR. LX/225.) — Cz.: négyelt p.; 1. kékben jobbra fordult természetes színű sas repül a jobb felső szögletben álló nap felé, a bal szögletben félhold; 2. aranyban földön hegy áll, rajta fenyőfák 2—3—2—1 sorban; 3. vörösben földön három ormós, nyílt kapuval ellátott várfal három-három ormós két toronynyal, a felső részben három csillag; 4. ezüstben földön jobbfelé vágató pej lovon kék ruhás, vörössel bélelt menyétsüveges vitéz jobbában törökfejes kardot tart, a lovon vörös csábrág; sd.: két fekete szárny között kardot tartó kék ruhás könyöklő kar; tak.: k.-a., v.-e.

Aegler, l. Szemző (kamjonkai).

Affra (szinnyei). — A. Báthory Istvántól 1583. febr. 2. (Ered. Szeocsy László tulajd.) — Cz.: kékben növekvő férfi jobbában kalásznyalábot, baljában ekeszarvat tart; zárt sisak; sd.: a vitéz; tak.: k.-a.

Affra (alias **Mező**). — A. 1671. IV. 5-én I. Lipóttól (Zemplén m. lt.) Kh. Zemplén m. 1731. — Cz.: kékben földön vörös ruhás vitéz jobbában kardot tart; sd.: vörös ruhás könyöklő kar karddal; tak.: k.-a., v.-e.

Agárdy (alias **Balássy**). — A. II. Ferdinándtól 1622. VI. 12. (Bars m. lt.; OL.: 1541/1906.) Kh. Bars m. 1622. IX. 9. — Cz.: kékben földön kinövő két lilium között galamb, feje fölött csillag; sd.: galamb liliumot tart; tak.: v.-e., f.-a.

Agatin. — A. I. Lipóttól 1689. VII. 10. (Heves m. lt.) Kh. 1689. Nyitra m. — Cz.: kékben földön ágaskodó medve jobbában

Agárdy.

három piros rózsát tart; sd.: röpülésre kész galamb csőrében ággal; tak.: k.-a., v.-e.

Agich. — A. 1835. V. 9. (LR. LXVI/250.) — Cz.: vörös pajzs befelé hajló oldalú kék ékkel, melyben zárt kapuval ellátott két lőréses, fenn négy ormós ezüst torony, rajta kisebb tornyocska három ormóval és egy ablakkal; a vörös részeken egy-egy fekete kontyos kissé egymásfelé forduló törökfej; sd.: arannyal vert pánczélos könyöklő kar karddal; tak.: v.-e., k.-e.

Ágiston (nagyfödemesi). — A. II. Rudolftól 1587. I. 4. (OL. Htt. Nob. Poson.) — Cz.: vágott pajzs, a felső mező arany, az alsó vörös; az alsó mezőt vörös rózsával megrakott ezüst ék hasítja, a vörös részeken egy-egy ezüst rózsza; fenn kiterjesztett szárnyú zöld sárkány szájából tüzet lövel; zárt sisak; sd.: növekvő sárkány jobbában ágat tart, melyet középen vörös, oldalt egy-egy fehér rózsza kísérek; tak.: k.-a., v.-e.

Agner. — A. III. Károlytól 1714. X. 18. (LR. XXX/399.; Bács m. lt.) — Cz.: vörös ék által hasított pajzsban az éktől balra földön csonka fatörzs, jobbról aranyban földön pánczélos, vörös-fehér strucztoallas sisakú vitéz jobbában földre szegzett dárdát tart; az ékben sziklán kiterj. szárnyú sas jobb lába karmai között fehér madárkát tart; két sisak; sd.: 1. a pajzsbeli vitéz növekvőleg; 2. két fekete szárny között dárda; tak.: k.-a., v.-e.

Agócsi. — A. Zsigmondtól 1418. III. 19. — Cz.: kékben oroszlán arcza és jobb szeme nyíllal átszúrva; csőr-sisak; sd.: az oroszlán; tak.: (k.-a.); a pajzsot sárkány övezi.

Agorasztó (vásárhelyi). — A. 1887. X. 27. — Cz.: három csillaggal megrakott kék pajzsfővel ellátott pajzs vörös mezejében hármashalom koronás közepején könyöklő pánczélos kar kardot tart; sd.: felemelt jobbában követ tartó daru; tak.: k.-a., v.-e.

Agorasztó.

Ágoston. — A. 1611. VI. 14. — Cz.-t I. Ábrahám (alias Kilyéni).

Agoston (huszti). — *A.* Báthory Gábortól 1612. VIII. 1. (Bereg m. lt.) Kh. 1612. Máramaros m. — Cz.: kéken földön két oroszlán felül borostyánnal díszített oszlopot tart; sd.: növekvő griff jobbjaiban vörös-fehér zászlót tart; tak.:?

Agoston. — *A.* III. Ferdinándtól 1650. VI. 17. (Zemplén m. lt.) Kh. 1651. Zemplén m. — Cz.: kéken földön könyöklő vörös ruhás kar kardot tart; sd.: növekvő oroszlán jobbjaiban karddal; tak.: k.-a., v.-a.

Agoston. — *A.* Ferdinándtól 1651. VI. 29. (Abauj m. lt.) Kh. 1652. Torna m. — Cz.: kéken földön galamb csőrében ágat tart; sd.: a galamb; tak.: k.-a., v.-e.

Agoston (huszti).

Agoston. — *A.* Apafi Mihálytól 1680. VI. 11. (Máramaros m. lt.) — Cz.: kéken koronából kinövő vörös ruhás férfi jobbjaiban kardot, baljaiban két nyilat tart; zárt sisak; tak.:?

Agoston. — *A.* (1579. évi *A.* alapján) 1797. III. 30. (LR. erd. XIII/148). — Cz.: négyelt pajzs; 1. és 4. kéken hármashalomszerű koronás középsőjén röpülésre kész sas a pajzs jobb felső sarkába helyezett napba tekint; 2. és 3. vörösben földön ezüst torony nyitott kapuval, két ablakkal, három ormóval; sd.: a sas; tak.: k.-a., v.-e.

Agoston. — *A.* 1808. X. 16. (LR. LXII/930.; Heves- és Nyitra m. lt.) — Cz.: balharánt vágott pajzs; fenn kéken oroszlán jobbjaiban a hálóg elávolítására szolgáló tűt, baljaiban égő fátylát tart; lenn vörösben balra fordított Aesculapbot; sd.: jobbról ezüst-lila, balról kék-arany szárnyak között az oroszlán növekvőleg; tak.: v.-e., k.-a.

Agoston (kisjókai). — Cz.: kéken földön szarvaival lefelé fordított félholdon álló oroszlán jobbjaiban kardot tart; sd.: könyöklő pánczélos kar íjat tart; tak.: k.-a., v.-e. — [*A.* 1643?]

Agótha (székelyudvarhelyi). — *Czp.* (1809.): jobbharánt vágott (kék) pajzs; lenn jobbra fordult madáralak; fenn földön fészkeben ülő pelikán fiait vérével táplálja; sd.: pánczélos kar kardot tart; tak.:? — *A.* 1662. I. 30. (Ered. Gáspár Balázs tulajd. Sz.-Udvarhely?): kéken földön alvó oroszlánon álló pánczélos vitéz csípőjén tartott jobbjaiban kardot, baljaiban leveles koronát tart; tak.:? — *Vö. Ábrán* (hosszúaszói).

Agriensis. — *A.* II. Ferdinándtól 1632. VIII. 14. (Zemplén m. lt.) Kh. 1635. Abauj m. — Cz.: kékben földön oroszlán jobb-jában három nyilat tart; sd.: növekvőleg az oroszlán; tak.: v.-e., k.-e.

Agustich — *A.* I. Lipóttól 1686. III. 30. (LR. XVIII/321.; OL.: 1623/1897.) — Cz.: kékben földön nyakán nyíllal átlőtt daru; sd.: a daru; tak.: ?

Agyagási (bölöni). — *A.* Brandenburgi Katalintól 1630. IX. 21. (Ered. dr. A. Károly tulajd. Marosvásárhely). — Cz.: kékben könyöklő vörös ruhás kar rövid egyenes kardot tart; zárt sisak; tak.: ?

Agyagos. — *A.* I. Lipóttól 1677. X. 27. (Abauj m. lt.); kh. 1678. Torna m. — Cz.: kékben földön párducz (?) jobb-jában kardot, bal-jában koszorút tart; sd.: a párducz (?); tak.: k.-a., v.-e.

Agyai, I. Nagy (alias A.)

Agyó. — *A.* Miksától 1569. I. 6. (OL.: Htt. Nob. Ugocsa) — Cz.: aranyban kék ruhás török s vörös ruhás keresztény vitéz oldalukon karddal viaskodnak; sd.: növekvőleg a vörös ruhás vitéz; tak.: v.-e., k.-v.

Ahlefeld. — *A.* M. Teréziától 1774. X. 1. (LR. XI/494.) — Cz.: vörös balharánt pólyával vágott kék pajzs; a pólyában arany agár fut, alatta három csillag egymás mellett; a felső mezőben híd, fölötte három csillag, az alsóban felfordított ezüst szárny, ebben fekete körben a többiek-nél nagyobb csillag; sd.: két ezüst szárny között fekete körben a csillag; tak.: v.-a., k.-e.

Aich (enyedi). — *A.* 1909. III. 4. — Cz.: ezüstben álló medve, a pajzsfőben jobbról stilizált liliom, balról ötágú zöld csillag; sd.: zölddel és ezüsttel, illetőleg ezüsttel-zölddel vágott két szárny között a koronából hegyével fölfelé kinyúló barna nyelű, ezüst hegyű dárda; tak.: z.-e.

Aichelburg, gróf. — *Gr.*: 1787. II. 3.; indig. 1843. VIII. 31. — Cz.: négyelt pajzs hasított szívpaizszsal, ebben jobbról arany mezőben álló szerecsen, ezüst köténnyel, felemelt jobb-jában három makkot tart; balról arany mezőben két fekete czölöp; a nagy pajzs: 1. és 4. hasítva; a külső arany mezőben befelé fordult ágaskodó koronás fekete griff, a belső vörös mezőben két ezüst balharánt pólya között két ezüst fekvő csürlő (Wecken); a 2. és 3. ezüst mezőben ormózott vörös várfal,

középen toronynyal és boltozatos kapuval; hét sisak; sisakdíszek: 1. (középső) a kinövő szerecsen; takaró: fekete-arany; 2. vörös öltönyű emberi törzs, mellén aranszegélyű fekete tábla, melyen oroszán ágaskodik; fején hegyes süveg fekete kakastollakkal; a törzs jobbról alulról fölfelé dárdával van átszúrva; takaró: kék-ezüst; 3. két ezüst-vörössel, ormós vágással vágott szárny között vörös torony; takaró: vörös-ezüst; 4. egy vörössel és ezüsttel és arany-feketével vágott szárny között koronás fekete sas; a szárvak öblös végeibe jobbról vörös-ezüst-vörös, balról fekete-arany-fekete három toll van dugva; takaró: vörös-ezüst, fekete-arany; 5. két ezüst szárny között, melynek öblös végébe egy-egy vörös evezőlapát van dugva, egy vörös evezőlapát; takaró: vörös-ezüst; 6. ezüst oszlop, melyre zöld babérág fut fel; takaró: vörös-ezüst; 7. koronás szakállas emberi törzs, vörös köntösben, vállain hermelinprémes arany palást; takaró: kék-ezüst; pajzstartók: két pánczélos vitéz három vörös strucztoallas sisakban, derekukon karddal, kezükben aranszegélyű vörös zászlót tartanak, melyre arany betűkkel a jobboldalinál *Probitate*, a baloldalinál *Et Solertia* van írva; jelmondat: *De Deo Auxilium*.

Aichpichl, gróf. — Gr.: 1685. XII. 10.; indig. 1687. — Cz.: négyelt p. szív pajzs szal, ebben aranyban földön álló vörös griff jobb jában ágat tart; 1. és 4. aranyban kifelé néző koronás fekete sas; 2. és 3. ezüstben 2—2 balharánt vörös pólya; két sisak; sd.: 1. balra néző koronás fekete sas; tak.: f.-a., 2. hat (v.-a.-k.-a.-f.-a.) strucztoall; tak.: v.-e.

Aigner (Aygner). — A. III. Ferdinándtól 1656. XI. 20. (OL.: Htt. Nob. Poson.) Kh.: 1657. Pozsony. — Cz.: kékben földön pelikán fiait vérével táplálja; sd.: vörös ruhás növekvő vitéz jobb jában kardot tart; tak.: k.-a., v.-e.

Aisztorffer. — A. I. Lipóttól 1690. XII. 10. (OL.: 1583/1906.) Kh. 1691. I. 15. Sáros m. — Cz.: kékben hármasszikla magasabb középsőjén daru felemelt jobb jában kavicsot tart; sd.: a daru; tak.: k.-a., v.-e.

Ajkas (meszleni). — Czp.: (kék) pajzsban földön ágaskodó (arany) oroszán, jobb jában kardot tart; sd.: növekvőleg az oroszán; tak.: k.-a., v.-e.

Ajkay (ajkai). — Czp.: (kékben) földön (fehér) lovon ülő (vörös) ruhás vitéz jobb jában kardot tart; sd.: 2 (fekete) szárny között galamb; tak.: ?

Ajtich-Horváth. — Czp.: (Heves, Nógrád, Pest m. lt.) (kékben) könyöklő pánczélos kar kardot tart; sd.: növekvő oroszlán karddal; tak.: ?

Ajtoni. — A. Bethlen Gábortól 1618. IV. 20. (Koncz József tanár hagyatékában M.-Vásárhelyt.) — Cz.: kékben sziklán álló galamb csőrében ágat tart; zárt sisak; tak.: ?

Ajtoni (ujtordai). — A. Bethlen Gábortól 1619. aug. 25. (ujtordai ref. egyház lt.) — Cz.: vörösben kék ruhás gyalogos sereg három zászlóval, élén két lovassal; sd.: három zászló; tak.: ?

Akács (Acacz). — A. II. Mátyástól 1617. XI. 10. (Ered. OL.) Kh.: Zemplén m. — Cz.: vörösben földön oroszlán jobb-jában lándzsát, baljában sisakot tart; sd.: czölöpösen állított kardot kigyó fon körül; tak.: k.-a., v.-e.

Akay. — A. II. Rudolftól 1578. IV. 13. (Ered. a család tulajd.) — Cz.: hasított pajzs; a baloldali vörös mezőben könyöklő pánczélos kar kardot tart; a jobboldali kékben befelé ágaskodó oroszlán a kardot fogja; sd. növekvő oroszlán; tak.: v.-e., k.-a.

Aknay l. Adler. (A. 1616. VIII. 23.)

Akomer (alias **Romhányi**). — A. III. Károlytól 1722. IX. 20. (LR. XXXIV/68.) — Cz.: kékben vízen úszó hattyú, fölötté jobbról félhold, balról 4 csillag; sd.: könyöklő pánczélos kar törökfejes kardot tart; tak.: k.-a., v.-e.

Akay.

Alagovich. — A. I. Lipóttól 1694. VII. 20. (Nyitra m. lt.) — Cz.: kékben földön galamb csőrében gyűrűt tart, a pajzsfőben jobbról félhold, balról nap; sd.: könyöklő p. kar karddal; tak.: k.-a., v.-e.

Alapy. — A. II. Ferdinándtól 1629. III. 20. (Győr m. lt.) — Cz.: kékben hármass sziklán álló oroszlán jobb-jában kardot tart; sd.: az oroszlán növekvőleg; tak.: k.-a., v.-e.

Alapy, l. Forster (szenterzsébeti).

Alauda. *A.* III. Ferdinándtól 1654. VI. 4. (Szepes m. lt.; OL.: Htt. Nob. Szepes.) Kh. 1654. X. 5. Szepes m. — Cz.: vágott pajzs; fenn kékben röpülő pacsirta; lenn vörösben halmon négy (a két első ezüst, a másik két hátulsó arany) lilium; sd.: négy lilium; tak.: k.-a, v.-e.

Alaxay. *A.* II. Lipóttól 1790. XI. 18. (LR. LV/313.) — Cz.: kékkel és vörössel jobbharánt vágott pajzsban hármashegyen griff jobbában tollat tart; sd.: növekvőleg a griff; tak.: v.-a., k.-a.

Albert. — *A.* II. Rákóczy Gy.-tól 1649. II. 16. (Ered. Dávid Antal tulajd. Páké.) — Cz.: kékben földön oroszlán jobbában véres kardot, baljában szőlőfürtöt és három búzakaralászt tart; zárt sisak; sd.: könyöklő kar; tak.: ?.

Albert (olaszi). — *A.* I. Lipóttól 1659. VII. 15. (Ered. a Marton-család tulajd. Szkáros, Gömör m.); kh. 1660. VII. 8. Gömör m. — Cz.: kékben földön koronán galamb csőrében búzakaralászt tart; a pajzsfőben egy-egy rózsa; sd.: növekvő griff jobbában karddal; tak.: ?

Albert (homoródalmási, alias **Máthé**). — *A.* Apafi Mihálytól 1666. II. 10. (Ered. Máthé Albert tulajd., H.-Almás.) — Cz.: kékben oroszlán mellső lábaiban búzakévet tart; sd.: galamb csőrében ággal; tak.: ?.

Albert (makfalvai). — *A.* Apafi Mihálytól 1679. VI. 2. (Hit. más. Pálmay József tulajd. M.-Vásárhely.) — Cz.: kékben földön álló medve; zárt sisak; tak.: ?.

Albertffi (alias **Szindi**, vécsi). — *A.* Báthory Zsigmondtól 1607. VIII. 21. (Gyfv. LR. IV/161.; ref. coll. könyvtára Marosvásárhely.) — Cz.: kékben földön koronából kinövő páncélos vitéz jobbában kardot tart; tak.: ?.

Albrecht (albrechtsburgi). — *A.* 1674.; indig. 1687. — Cz.: négyelt pajzs szívpaizsszal, ebben kékben arany ék, a kék részekben egy-egy arany lóhere; 1. kékben arany nap; 2. aranyban koronás sas; 3. aranyban koronából kinövő négy (a.-k.-a.-k.) strucztooll, a jobboldali szögletben emberfej fuj rájok; 4. kékben sziklán vár vörös tetővel; két sisak; sd.: 1. négy (a.-k.-a.-k.) strucztooll; tak.: k.-a.; 2. koronás sas; tak.: f.-a.

Albrecht (várkonyi). — *A.* 1897. I. 6. — Cz.: kéken könyöklő pánczélos kar kardot tart, a pajzsfőben egy-egy csillag; sd.: ?; tak.: ?.

Albrechtovics. — *A. I.* Lipóttól 1676. XI. 11. (Nyitra m. lt.) — Cz.: kéken földön vörös ruhás vitéz jobbjában kardot tart; sd.: növekvő oroszlán karddal; tak.: k.-a., v.-e.

Albrich (albrichfeldi). — *A. I.* Ferencztől 1796. XI. 18. (LR. erd. XIII/140.) — Cz.: homorú oldalú ékkel hasított pajzs; az ezüst ékben földön vörös oroszlán kardot tart, az oldal arany mezőkben a pajzs széleiből kinövő koronás félsas; sd.: arany-feketével vágott két szárny között az oroszlán növekvőleg; tak.: f.-a., v.-e.

Áldássy (szanádi). — Előbb *Krappel.* — *A. II.* Ferencztől 1797. VI. 23. *K.* Ignác r. (LR. LIX/341.) Kh. 1798. Bács m. — Cz.: négyelt pajzs; 1. és 4. kéken hullámozó vízen hajó kidagadt három vitorlával, az árboczokon vörös zászlókkal; 2. és 3. arannyal és vörössel vágott mezőben ellentétes színekben vágott oroszlán kardot tart; sd.: két fekete szárny között növekvő griff keresztet tart; tak.: k.-e., v.-a.

Aldor (gyömörői). — *A.* 1899. V. 22. — Cz.: arany pajzsfővel ellátott hasított pajzs, a pajzsfőben Istenszem; elől kéken négy liliom között csillag; hátul vörösben földön kígyós botra támaszkodó Aesculap; sd.: arany kürt; tak.: k.-a., v.-e.

Alexander. — *A. I.* Lipóttól 1665. V. 4. (Abauj m. lt.) Kh.: 1665. Abauj m. — Cz.: vágott pajzs; lenn kéken három liliom; fenn vörösben pelikán; sd.: növekvő pánczélos vitéz kardot tart; tak.: k.-a., v.-e.

Aldor.

Alexievics. — *A. II.* Lipóttól 1791. II. 10. (LR. LV/465.) Kh.: 1791. Krassó, 1813. Temes m. — Cz.: zöld rámás pajzs, a ráma ezüst rutákkal díszítve; a pajzs vágott, felső részében hasított; 1. aranyban fekete sas; 2. kéken

szarvaival fölfelé álló félhold fölött nap; 3. alsó vörösben, mely két ezüst pólyával van fődve, befelé hajló ezüst ék nyúlik fel, ebben földön ugró pej ló; sd.: jobbról arany-feke-tével, balról vörös-ezüsttel vágott két szárny között a ló növekvőleg; tak.: f.-a., v.-e.

Alexits (felménesi). — *A.* 1830. XII. 10. (LR. LXV/658.) — Cz.: négyelt pajzs; 1. vörösben jobbra fordult szarvas; 2. ezüstben két zöld kígyós Mercur-bot; 3. ezüstben földön három lombos fa; 4. vörösben földön ezüst fedeles kapuval és négy ablakkal ellátott ház; sd.: két kiterjesztett vörös szárny; tak.: v.-e.

Alexius (alias **Alexy** vagy **Zorger**). — *A.* I. Lipóttól 1669. X. 8. (jászói conv. lt.) Kh. 1669. XII. 16. Abauj m. — Cz.: kékben földön vasgolyón álló strucz csőrében patkót, felemelt jobbában kardot tart; sd.: a strucz; tak.: k.-a., v.-e.

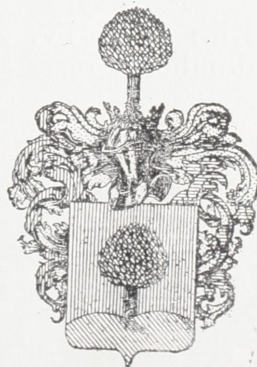
Alexy l. **Alexius**.

Alföldy. — *A.* Báthory G.-tól 1609. IX. 9. (Bihar m. lt.) — Cz.: kékben hármas halmon koronás oroszlán jobbában kardot, baljában ágat tart; sd.: két fekete szárny között griff jobbában karddal; baljában ággal; tak.: k.-a., v.-e.

Alföldi (alias **Misley**). — *A.* I. Lipóttól 1666. IV. 3. (Zemplén m. lt.) Kh.: 1669. Abauj m. — Cz.: kékben földön griff; sd.: növekvő zöld (?) ruhás vitéz jobbában kardot tart; tak.: k.-a., v.-e.

Álgya (alsókománai alias **Pap**). — *A.* Bethlen Gábortól 1625. IV. 12. (OL. 30/1903.) — Cz.: vörösben két halom között virágzó hársfa; zárt sisak; sd.: a hársfa; tak.: v.-a., k.-a.

Álgyai (algyesti). Előbb *Kardetter*. — *A.* 1831. IV. 8. (LR. LXV/722.) — Cz.: kékben földön griff jobbában a koszorút, baljában tekercset tart; a pajzsfőben egy-egy méh, lenn a földön két oldalt egy-egy búzakeve; sd.: a griff növekvőleg; tak.: k.-a., v.-e.

Álgya.

Allaga (nemesmiliticsi). — *A.* III. Károlytól 1722. VII. 15. (Ered. a családnál N.-Militicsen; kalocsai kpt. lt.) Kh. Bács m. 1798. — Cz.: kékben földön jobbról ágaskodó oroszlán oszlopot tart; sd.: növekvő griff jobbában kardot tart; tak.: k.-a., v.-e.

Allaga.

Állásy. — *A.* I. Ferencztől 1808. VI. 4. (LR. LXII/408.) — Cz.: vágott, fenn hasított pajzs; a felső jobboldali kék mezőben koronán keresztbe tett fekete kétfejű sasos arany zászló; balról ezüstben szöges buzogány és kard keresztbe téve; lenn vörösben habokból kiemelkedő oroszlán mellső lábaiban napot tart; sd.: az oroszlán; tak.: k.-a., v.-e.

Álló. — *A.* II. Rákóczy Gy.-tól 1658. II. 10. — Cz.- t. l. *Abari*.

Almássy (filiczi). — *A.* Rudolftól 1582. II. 19. (Szepes m. lt.) Kh.: 1582. VIII. 7. Szepes m. — Cz.: kékben hármashalomból kinövő griff nyilat tart; sd.: a griff; tak.: k.-a.

Almássy (abusive **Kukoly**). — *A.* Rudolftól 1593. VII. 19. (Abauj és Szepes m. lt.); kh. 1595. Bars m. — Cz.: vágott pajzs; fenn kékben lépdelő oroszlán jobbában kardot tart; lenn vörösben hármashalom koronás középsőjéből három ág nő ki, a középsőn fehér rózsza, a halomból víz fakad; sd.: az oroszlán növekvőleg; tak.: k.-a., v.-e.

Almásy. — *A.* Rudolftól 1603. III. 7. (M. N. Múz. lt.) Kh.: 1604. IV. 27. Zemplén m. — Cz.: vörösben hármashalomból almafák alommal; sd.: az almafák; tak.: v.-e., k.-a.

Almási (gerlahi).

Almási (borosjenői). — *A.* 1608. VIII. 2. (Gyfv. LR. V/127.) — Cz.: vörösben hármashalom koronás középsőjén könyöklő p. kar kardot tart; sd.: két fekete szárny között vörös zászló; tak.: ?.

Almási (gerlahi). — *A.* Báthory Gábortól 1612. VII. 6. (Arad m. lt.; OL.) — Cz.: kékben földön kiterj. szárnyú angyal jobbában véres kardot, baljában vörös zászlót tart, melynek hegyén korona van; sd.: zárt sisak; tak.: ?.

Almási (újtordai). — A. Bethlen Gábortól 1619. VIII. 25. — Cz.-t. I. Ajtoni.

Almási. — A. I. Rákóczy Gy.-tól 1631. VI. 23. (gróf Teleki lt. Marosvásárhely). — Cz.: vörösben kék ruhás gyalogos sereg, elől zászlóval, élén két lovas vitézzel; zárt sisak; sd.: arany zászló; tak.: ?

Ep. 17. 140. l. bal

Almássy. — A. II. Ferdinándtól 1632. XII. 20. — Cz.: vörösben földön fekete medve jobbjában szőlőfürtöt tart; zárt sisak; sd.: vörös ruhás könyöklő kar almaágot tart; tak.: k.-e.

Almássy. — A. III. Ferdinándtól 1648. (Abauj m. lt.) Kh.: 1648. Szepes m. — Cz.: feketében földön fehér lovon ülő sárga csizmás, vörös nadrágos, kék dolmányos, három darutollal ékesített főveges vitéz jobbjában görbe kardot tart; sd.: három keresztbe tett nyíl közepén borostyánkосzorúval övezve; tak.: f.-a., k.-e.

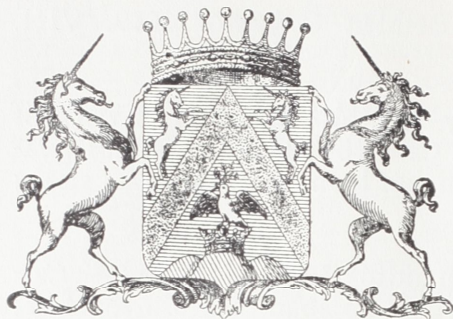
Almássy. — A. I. Lipóttól 1668. VI. 6. (M. N. Múz. lt.) Kh.: Nyitra 1668. XI. 27. — Cz.: kékben földön vörös ruhás, kék öves, sastollas vörös kucsmás vitéz fehér lovon jobbjában kardot tart; sd.: könyöklő vörös ruhás kar karddal; tak.: k.-a., v.-e.

Almási (alias **Kőmíves**). — A. Apafi Mihálytól 1676. X. 29. — Cz.: kékben nyíllal átszúrt (vörös ruhás) könyöklő kar törökfejes kardot tart; sd.: zárt sisak; tak.: ?

Almássy (zsadányi és törökszentmiklósi), nemes és gróf. — A. I. Lipóttól 1677. VIII. 11. (családi lt.); gróf: 1771. XI. 8. (LR. XLIX/133.) és 1815. VIII. 11. (LR. LXIII/775.) — Cz.: 1. (1677.) vörös pajzs befelé hajló oldalú kék ékkel, ebben földön koronára röpülő galamb csőrében ágat tart; a vörös mezőkben egy-egy befelé fordult egyszarvú koszorút tartanak; sd.: a galamb; tak.: k.-a., v.-e. — 2. (1771.): kékben arany szarufa külső oldalain egy-egy befelé fordult egyszarvú, a pajzs alján hármashalom koronás középsőjén galamb csőrében ágat tart; grófi korona; sd.: hár-

Almássy (zsadányi).

Almásy (zsadányi).

mas halmon a galamb: tak.: k.-a., k.-e. — 3. (1815.): mint a 2. alatti, sisakdísz és takarók nélkül; pajzstartó: két egyszarvú.

Almásy. — A. III. Károlytól 1712. X. 26. (LR. erd. V/470.) — Cz.: vörösben oroszlán mellső lábaiban lilomot tart; sd.: két szárny között kiemelkedő meztelen

kar nyitott könyvet tart e szavakkal: »Faciunt Immortalem«; tak.: v.-a.

Almásy I. Bindász (alias A.)

Almay (almási). — Előbb *Wurm*. — A. I. Ferencztől 1834. XI. 20. (LR. LXVI/194.; Pest m. lt.) Kh.: 1835. Pest m. — Cz.: négyelt pajzs; 1. vörösben lebegő arany horgony; 2. kékben három(1+2) ezüst lilom; 3. kékben földön egymás fölött három méh; 4. vörösben vízből kiemelkedő oroszlán jobbjaiban pálmaágot tart; sd.: két szárny között oroszlán kardot tart; tak.: k.-a., v.-e.

Alparéti (újtordai). — A. Bethlen Gábortól 1619. VIII. 25. — Cz.-t. I. *Ajtoni* (újtordai).

Alparéti. — A. I. Rákóczy Gy.-tól. 1631. VI. 23. — Cz.-t. I. *Almási*.

Alpári. — A. II. Ulászlótól 1512. III. 9. (Csoma József tulajd. Abaujvecser.) — Cz.: kékben sziklából kinövő balra fordult koronás oroszlán mellső lábaiban egy hegyével a sziklára állított pallost tart; sd.: nincs; tak.: kívül kék-arany, belől zöld.

Alszege (újtordai). — A. Bethlen Gábortól 1619. VIII. 25. — Cz.-t. I. *Ajtoni*.

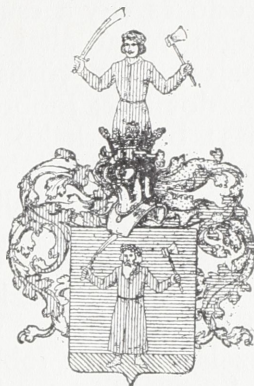
Alth. — A. II. Ferdinándtól 1623. (Elégett.) — Cz. (1770. Abauj m. lt.): a pajzsban földön pánczélos férfi strucz-tollas forgóval, jobbjaiban buzogányt tart; sd.: a kar a buzogánynyal; tak.: ?

Althann (goldburgi és mürstetteni), gróf. — *Gróf* 1610. VII. 18.; indig. 1578. IX. 8. (LR. IV/107.) — Cz.: vörösben ezüst pólya, benne egy *A* betű; hermelin palást; vörös hercegi főveg arany almával, ebből fenyőfa nő ki, a fővegből kétoldalt jobbról ezüst, balról vörös zászló emelkedik, mindegyik kétfejű sassal.

Altman. — *A. Mátyástól* 1614. VII.29. (Szepes m. lt.) Kh.: 1615. V. 4. Szepes m. — Cz.: kékben vörös ruhás férfi jobbában kardot, baljában bárdot tart; sd.: a férfi ifjan; tak.: v.-e., k.-a.

Alvinczi (gerlahi). — *A. Báthory Gábortól* 1612. VII. 6. — Cz.-t l. *Almási* (gerlahi).

Alvinczy (borberek) báró. — *A.* 1612. X. 6. Kh.: Abauj m. 1613.; báró: 1744. XI. 13. (LR. erd. IX/613.) és 1763. VI. 20. (u. o. XI/101.) — Cz.: négyelt pajzs vörös szívpajzsos, ebben oroszlán; 1. és 4. kékben könyöklő p. kar kardot tart; 2. és 3. aranyban daru jobbában kavicsot, csőrében ágat tart; sd.: két vörös között ezüst strucztoll; tak.: v.-a., v.-e.; jelmondat: »Justitia virtutum comes.«

Altman.

Alvinczi (deési). — *A. I. Rákóczy Gy.-tól* 1640. XI. 20. (Ered. Kolozs m. lt.) Kh.: B.-Szolnok m. 1642. — Cz.: kékben zöld ruhás férfi jobbában kardot, baljában tollat tart; tak.: ?

Amade (várkonyi) gróf. — *Gróf* 1782. I. 25. (LR. LII/153.) [Báró 1622. I. 15.] — Cz.: kékkel és vörössel vágott pajzsban a pajzs jobboldali széléből kijövő, ívalakban lefelé hajló három ezüst farkasfog; három sisak; sd.: 1. zárt, kékkel és vörössel vágott szárnypár, rajta a farkasfogak; tak.: k.-e., v.-e; 2. befelé fordult növekvő griff jobbában kardot, baljában égő szívet tart; tak.: k.-a.; 3. ezüsttel és kékkel ellentétesen vágott öblös végű két bivalyszarv között keresztbe tett két lándzsa, róluk vörös-ezüst zászlók csüngenek le, a zászlókon ellentétesen színezett (ezüst-vörös) kereszt; tak.: k.-e.; pajzstartó: két kifelé néző farkas; jelmondat ezüst szalagon fekete betűkkel: »Amore et candore«.

Ambró (adamóczi). — *A.* 1655. III. 20. (Bars m. lt.; OL.: 1389/1905.) — *Cz.*: kéken földön oroszlán pálmaágot tart; *sd.*: az oroszlán növekvőleg; *tak.*: k.-a., v.-e.

Ambrosovics. — *A.* Mária Teréziától 1760. XI. 25. (LR. XLV/514.) — *Cz.*: a pajzs két felső szögletéből kiinduló s a pajzs közepén csúcsban végződő és egy a csúcsból kiinduló függőleges vonal által három részre osztott pajzs; fenn vörösben könyöklő p. kar kardot tart; jobbról ezüstben fekete fél-sas; balról kéken oroszlán jobbjában három arany lóherét tart; *sd.*: két fekete szárny között háromlevelű arany lóhere; *tak.*: k.-a., v.-e.

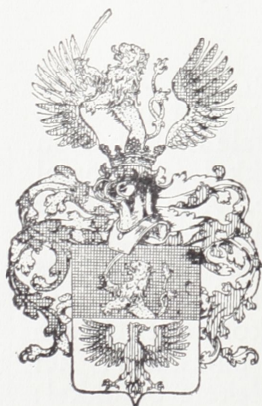

Ambró.

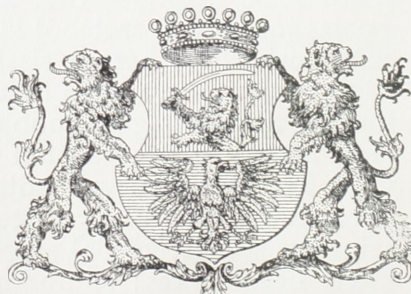
Ambrosovszky. — *A.* Mária Teréziától 1760. II. 11. (LR. XLV/272.; Heves m. lt.) — *Cz.*: kéken három fehér szikla két szélsőjén griff jobbjában kardot, baljában három nyilat tart; *sd.*: a griff; *tak.*: k.-a., k.-e.

Ambrózy. — *A.* Báthory Gábortól 1608. VII. 21. — *Cz.*: kéken földön könyöklő p. kar kardot tart; *sd.*: a kar búzakalászatokat tart; *tak.*: ?.

Ambrózy (sédeni), nemes és báró. — *A.* 1610. VII. 15. (Borsod- és Vas m. lt.) Kh.: 1611. Vas m. — *Báró* 1838. IV. 27. (LR. LXVI/648.); 1845. IV. 10. (LR. LXVII/571.); átruházás: 1889. X. 8. — *Cz.*: 1. (1610.) vágott pajzs; fenn feketében növekvő két-farkú oroszlán jobbjában kardot tart; lenn ezüstben a pajzs aljára vörös sas száll le; *sd.*: jobbról ezüst-vörössel, balról fekete arannyal vágott két szárny között növekvő oroszlán karddal; *tak.*: f.-a., v.-e.^m — 2. (1835.) vágott pajzs; fenn vö-

Ambrózy (sédeni).

Ambrózy (sédeni).

rösben egyfarkú oroszlán karddal; lenn kékben kiterjesztett szárnyú arany sas; bárói korona; pajzstartó: két oroszlán. — 3. (1845.) mint a 2. alatti, de az oroszlán kétfarkú.

Ambrus. — *A.* Báthory Gábortól 1611. VI. 12. (OL.: Erd. főkormsz. 1803—1780.) — *Cz.*: vörösben földön két oroszlán maguk között fegyvert tartanak, a baloldalinak jobbjaiban véres kard; zárt sisak; *sd.*: növekvő oroszlán jobbjaiban borostyánkoszorút, baljaiban zászlót tart; *tak.*: ?.

Ambrus.

Ambrus. — *A.* II. Mátyástól 1618. III. 30. (Abauj m. lt.) *Kh.*: Abauj m. — *Cz.*: kékben földön koronából kinövő keve; *sd.*: czölöpösen állított vörös ruhás kar szőlőgerezdet tart; *tak.*: f.-a., k.-e.

Ambrus (szovátai). — *A.* Bethlen Gábortól 1627. V. 25. (Gyfv. LR. XIII/32.) — *Cz.*: kékben zöld ruhás, fehér ködmönös férfi jobbjaiban koronát tart; *sd.*: pánczélos kar buzogányt tart; *tak.*: ?.

Ambrus. — *A.* II. Ferdinándtól 1633. XI. 2. (Ered. Berecz N. tulajd. Debreczen.) *Kh.*: Hont, Nógrád m. — *Cz.*: kékben földön ágaskodó fekete medve bal vállán búzalkálszöveget tart; *sd.*: növekvő medve karddal; *tak.*: v.-a., k.-e.

Ambrus (velencei), nemes és báró. — *A.* I. Rákóczy Gy.-tól 1648. VII. 12. (váradi kpt., Bihar m. lt.) *Kh.*: 1849. Bihar m. — Báró (osztrák): 1873. IV. 9. — *Cz.*: (1648.) kékben koronából kinövő oroszlán mellső lábaiban három liliomot tart; *sd.*: az oroszlán jobbjaiban a három liliommal, baljaiban pálmaággal; *tak.*: k.-a.

Ambrus, I. Kovács (alias **A.**).

Ambrusházy. — *A.* II. Ferdinándtól 1630. V. 10. (Abauj m. lt.) *Kh.* 1630. Borsod m. — *Cz.*: kékben földön fehér ruhás kar három száraz és leveles liliomot tart; *sd.*: a kar; *tak.*: k.-a., v.-e.

Amesmayer. — *A.* III. Károlytól 1712. VI. 6. (LR. XXIX/112.) — *Cz.*: feketében vörös pajzsfő s két függő ék

alatt, melyek közül egyik fekete alapon arany keretű, a másik kék, három arany rózsával rakott két vörös kelyhű arany bimbó zöld száron s zöld levelekkel, a szárat lebegő vörös szalag köti össze; sd.: nyílt szárnyak, a jobboldali fekete-kék-arany, a baloldali vörös-kék-fekete, középen három (1+2) rózsával, melyek a jobb szárnyon fehérek, a bal szárnyon vörösek, a szárnyak között növekvő szerecsentörzs arany-feketén hasított öltözékben homlokkötővel; tak.: k.-a., v.-e.

Anastasievics — Szabó. — A. II. Lipóttól 1792. VII. 26. (LR. LVI/218.) — Cz.: négyelt p.; 1. és 4. kékben földön gymnasiumot ábrázoló kétemeletes nyitott kapuval ellátott sok ablakos, két szárnyas, vörös cserepes épület homlokzatán kétfejű aransas, mely jobbában ezüst keresztet, baljában arany kelyhet tart; 2. és 3. vörösben befelé fordult griff jobbában kardot, baljában függőleges ezüst horgonyt tart; sd.: a kétfejű arany sas; tak.: k.-e., v.-a.

Anchely. — A. I. Ferencztől 1801. XII. 4. (LR. LX/576.; Pest m. lt.) Kh. 1802. Pest m. — Cz.: kékben oroszán kardot tart; sd.: pelikán fiait vérével eteti; tak.: k.-a.

Áncsán (csolti). — A. Báthory Györgytől 1613. VI. 10. Csolti György r. (OL.) — Cz.: kékben griff kardot tart; tak.?

Anda. — A. Rudolftól 1582. (Komárom m. lt.) — Cz.: kékben földön oroszán jobbában (három) liliomot tart, két oldalt lenn egy-egy rózsza, a pajzsfőben jobbról félhold, balról csillag; sd.: az oroszán növekvőleg; tak.: v.-e., k.-a.

Anda.

Andaházy (andaházi). — Czp.: kékben két egymásba csavarodó koronás kígyó nyakukon hátulról nyíllal átlóve, fejüket befelé fordítva; a

pajzsfőben két arany tegezből három-három nyíl áll ki; sd.: nyakán nyíllal átlótt galamb; tak.: v.-a., k.-e.

Andaházy.

Anderkó. — A. I. Lipóttól 1668. IX. 22. (Zemplén m. lt.) Kh. 1668. Szabolcs m. — Cz.: kékben földön vörös kabátos,

fehér nadrágos, arany félcsizmás és fekete kalpagos vitéz jobb-
jában kardot, baljában pálmaágot tart; sd.: növekvő griff jobb-
jában kardot, baljában pálmaágot tart; tak.: k.-a., v.-e.

Andermann (alias **Jakab** és **Markus**). — *A. II.* Mátyás-
tól 1609. VII. 23. (Gömör m.) — Cz.: kéken hármás halmon
sás között álló lúd; sd.: a lúd; tak.: k.-a., v.-e.

Andics (nagyszapi). — *A. III.* Ferdinándtól 1652. (Győr m.
lt.?) — Cz.: koronán könyöklő pánczélos kar kardot tart; a
pajzsőben csillag és félhold; sd.: a kar.

Andor. — *A. II.* Ferdinándtól 1629. I. 20. (Komárom m.
lt.; OL.: Htt. Nob. Komárom.); — Cz.: vörösben hármás
halmon tigris jobb- és baljában kardot, szájá-
ban bárányt tart; sd.: a tigris; tak.:
v.-a., k.-a.

Andor (lökősházai). — *A. II.* Rá-
kóczy Gy.-tól 1654. IX. 13. (Gyfv. LR.
XXVI/459.) — Cz.: kéken koronás hal-
mon könyöklő pánczélos kar kardot tart;
zárt sisak; sd.: lándzsa jobbra lengő
zászlóval; tak.:?.

Andor 1629.

Andor (komollói). — *A. III.* Károly-
tól 1716. III. 13. (LR. erd. VI/228.) —
Cz.: kéken földön farkas lépdél; sd.:
növekvő farkas; tak.:?.

András (hosszúaszói). — *A. Báthory G.-tól* 1610. XII. 18. —
Cz.-t l. Ábrán (hosszúaszói).

Andrásfy (dévényújfalusi), l. **Tertina**.

Andrássy (csíkszentkirályi és krasznahorkai) gróf. —
Báró 1676. II. 15. (LR. XVI/81.); *gróf* 1766. IX. 17. (LR.
XLVII/609.) és 1779. XII. 17. (LR. LI/122.) — Cz.: 1. (1766.):
négyelt pajzs szívpajzsos, melyben kéken az ősi czímer:
két szemben álló kétfarkú oroslán, a jobb- és bal-
oldali jobb mellső lábával közösen arany koronát tartanak;
1. és 4. vörösben faragott kövekből rakott várfal nyitott kapu-
val és három ormóval, melynek középsőjén görbe kardot tartó
pánczélos kar könyöklő; 2. és 3. zölddel és arannyal jobb-
haránt vágott mezőben fölfelé futó griff az osztás szerint ellen-

tétes színekben; grófi korona; három sisak; sd.: 1. pánczélos, sisakos vitéz jobbjában kardot tart; tak.: k.-a; 2. a szív pajzsbeli oroszlánok egyike növekvőleg; tak.: e.-v.; 3. növekvő griff; tak.: z.-a.; pajzstartó: két term. színű sas. — 2. (1779.) eltérések: a szív pajzsban az oroszlánok a magyar szent koronát tartják; sd.: 1. a pánczélos férfi egyenes kardot tart; 2. a két-farkú növekvő oroszlán balra fordul; 3. az ugyanolyan oroszlán jobbra fordul; takarók helyett a fősíak takarója palástszerűen övezi az egész címert, jobbról k.-a.; balról v.-e.; pajzstartó: két vadember kezükben bunkót tartanak; jelmondat: »Fidelitate et Fortitudine«.

XII

Andrássi (alias **Borbély**). — *A.* Bethlen G.-tól 1626. VI. 2. (Gyfv. LR. VH/39.) — *Cz.*: kékben földön zöld ruhás, vörös nadrágos férfi, jobbjában hegyes orvosi műszert, baljában három búzakalászt tart; zárt sisak; tak.: ?

Andrási (*ujtordai*). — *A.* Bethlen Gábortól 1619. VIII. 25. — *Cz.-t* l. *Ajtoni*.

Andrásy. — *A.* 1629. VI. 1. (Bereg m. lt.) Kh. 1630. Bereg m. — *Cz.*: kékben halmon fehér hattyú összetett szárnyakkal; sd.: kiterj. fekete szárny; tak.: f.-a., v.-e.

Andrássy. — *A.* III. Ferdinándtól 1649. V. 4. (Ered. *A.* János tulajd. Tarczal.) Kh. 1650. I. 12. Sáros m. — *Cz.*: kékben földön könyöklő pánczélos kar kardot tart; a felső karból leveles arany tulipán emelkedik ki; sd.: pánczélos kar karddal; tak.: k.-a., v.-e.

Andrássy (alias **Szlatkovich**). — *A.* I. Lipóttól 1678. V. 10. (OL.: Htt. Nob. Trencsén); kh. 1678. Trencsén m. — *Cz.*: kékben földön egyszarvú szájában pálmaágot tart; a pajzs-főben csillag és félhold; sd.: vörös ruhás kar kardot tart; tak.: k.-a., v.-e.

Andrássy (kászonjakabfalvai). — *A.* III. Károlytól 1721. II. 10. (LR. erd. VII/182.) — *Cz.*: kékben borókafenyő, gyökerei is látszanak s ágaival és leveleivel az egész mezőt be-tölti; tak.: ?

Andrássy (siklósi), báró. — *Báró*: 1811. IV. 26. (LR. LXIII/481.) — *Cz.*: vágott pajzs; fenn kékben földön vörös ruhás vitéz jobbjában kardot tart; lenn szintén kékben levágott törökfej; bárói korona.

André, I. Vlád-A.

Andreánszky (liptószentandrási). — Ősi czímer: (kékben) földön fészkeben pelikán fiait vérével eteti; sd.: a pelikán; tak.: (k.-a., v.-e.) — *Báró*: 1875. X. 5. — Cz.: kékben földön fiait vérével tápláló pelikán, fölötté három csillag lebeg; bárói korona; sd.: a pelikán; tak.: k.-a.; paizstartó: két oroszlán.

Andreasicz (novaki). — *A. Rudolftól* 1578. X. 16. (Komárom m. lt.; OL.: 1583/1983.; M. N. Múz. k.). — Cz.: kékben a pajzs felső baloldali széléből felnyúló, felső részében vörös ruhás, egyébként meztelen kar kévét tart, a kezén és kévén koronás kígyó tekerődzik, szájában faággal; sd.: vörös ruhás, fején zöld koszorús növekvő férfi a pajzsbeli kévével; tak.: k.-a., v.-e.

Andreevics (priszakai). — *A. I. Ferencztől* 1810. VIII. 31. (LR. LXII/1146.) Kh. 1841. Csongrád m. — Cz.: vágott, fenn hasított pajzs, lenn homorú oldalú kék ék, ebben zöld part mellett folyón ezüst vitorlás, vörös zászlós hajó; 1. és 4. aranyban fél fekete sas; 2. és 3. vörösben jobb felé ugró arany szarvas; sd.: két fekete szárny között kék ruhás és kék mentés, menyétbőrös, kék kucsmás növekvő vitéz jobbában kardot tart; tak.: f.-a., v.-a.

Andrényi (gyoroki), báró. — *A.* 1876. XI. 11.; *báró* 1910. V. 3. — Cz.: négyelt pajzs; 1. aranyban egyenlő szárú fekete kereszt; 2. vörösben oroszlán búzakalászat tart; 3. kékben hét (2+3+2) lilium; 4. aranyban lebegő fekete horgony; bárói korona; két sisak; sd.: befelé fordult könyöklő pánczélos kar kardot tart; tak.: vörös-arany; 2. befelé fordult növekvő oroszlán három búzakalászt tart; tak.: k.-a.; jelmondat: »Justum et Aequum«.

Andrényi.

Andreovich. — *A. Mária Teréziától* 1763. V. 25. (LR. XLVI/218.) — Cz.: a pajzs aljából kiinduló, befelé hajló oldalú kék ék által hasított pajzsban jobbról ezüstben kiterj. szárnyú, vörös csőrű, lábú és körmű fekete fél sas; balról vörösben ugró ezüst ló; az ékben arany zsinóron függő, balra fordult arany postakürt; sd.: két fekete szárny között könyöklő p. kar kardot tart; tak.: v.-e., k.-a.

Andreovich. — *A.* II. Józseftől 1785. III. 7. (LR. LIII/260.)
— Cz.: hasított pajzs; elől középen jobbharánt kék pólyával
vágva, a pólyában három csillag; fenn vörösben gabona kéve;
lenn aranyban földön ugró kos; a baloldali mező vágva; fenn
kékben röpdülő galamb hátrafelé fordított fejjel csőrében ágat
tart; lenn ezüstben hármasszikla középsőjén fekete zerge;
sd.: két — csillaggal rakott — kék szárny között fekete zerge;
tak.: v.-a., k.-e.

Andreovits. — *A.* I. Ferencztől 1804. XI. 15. (LR. LXI/559.)
— Cz.: vágott p.; fenn aranyban kiterj. szárnyú fekete sas; lenn
kékben három ezüst rózsa; sd.: növekvő ezüst egyszarvú;
tak.: f.-a., k.-e.

Andrika (felsőszilvágyi). — *A.* 1679. VI. 6. (Gyfv. LR. XXVIII/125.) — Cz.: kékben álló medve jobbjában koszorún
átszúrt kardot tart; tak.:?

Andrla. — *A.* Mária Teréziától 1760. III. 25. (LR. XLV/314.)
— Cz.: kékben földön arany szarvas lépdels a hátulsó bal
lábát nyaldosó term. színű bárányra néz vissza; a baloldali
felső szögletben csillag; sd.: növekvő szarvas; tak.: k.-a., k.-e.

Andró (magyarzádi). — *A.* 1611. VII. 20. (OL.: Prot. A. Barkai, 171.) — Cz.: kékben barna lovon pánczélderékba
s vörös nadrágba öltözött vitéz oldalán kardhüvelylyel, jobb-
jában törökfejes kardot tart; tak.: k.-a., v.-e.

Androcha (ab Andros et de Szupnicza), báró. — Indig.
1687. XII. 8. (LR. XIX/129.) — Cz.: négyelt pajzs, koronás
szívpajzsszal, ebben kékben hármasszikla kiemelkedő középső-
jén arany lilium; 1. és 4. aranyban sziklán álló daru felemelt
baljában kavicsot tart; 2. és 3. kékben két pálmafa fölött három
csillag, három sisak; sd.: (középsőé) kék ruhás, aranyöves férfi
jobbjában két pálmaágot tart; 2. (jobbról) könyöklő pánczé-
los kar kendőt tart; 3. (balról) lilium, fölötté csillag; tak.:
kék-arany, zöld arany.

Angerer, l. Angerffy.

Angerffy. — Előbb Angerer. — *A.* I. Ferencztől 1800. XI.
21. (LR. LX/280.) — Cz.: vágott pajzs; fenn kékben földön
fészkében pelikán fiait eteti; lenn aranyban földön fehér lovon
kék ruhás vitéz jobbjában kardot tart; sd.: a pajzsbeli férfi
író tollat tart; tak.: k.-e., v.-a.

Angyal (szentgáli). — *A.* Rudolftól 1589. VI. 24. (Vas m. lt.) — *Cz.*: fenn késsel, lenn vörössel vágott pajzsban oroszlán jobbában kardot, baljában levágott törökfejet tart; *sd.*: vörös ruhás férfi jobbában karddal; *tak.*: v.-e., k.-a.

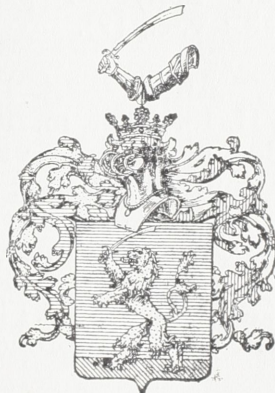
Angyal (alias **Sidó**). — *A.* II. Mátyástól 1611. II. 24. (Vas m. lt.) — *Cz.*: vörösben hármashalomban középsőjén zöldellő fenyőfa tetején réce csőrében nyilat tart; *sd.*: fenyőfa; *tak.*: k.-a., v.-a.

Angyal. — *A.* II. Ferdinándtól 1620. VI. 11. (Sopron m. lt.) — *Cz.*: vörösben földön daru felemelt jobbában rögit tart; a pajzsfőben csillag és félhold; *sd.*: kiterjesztett szárnyú daru; *tak.*: k.-a., f.-e.

Angyal (síkabonyi). — *Cz.*: (1886. I. 27.) kéken földön kétfarkú oroszlán jobbában kardot tart; *sd.*: könyöklő pánczélos kar karddal; *tak.*: k.-a., v.-e.

Angyalosi (újtordai). — *A.* Bethlen Gábortól 1619. VIII. 25. — *Cz.*-t l. *Ajtoni*.

Angyalossy (alias **Kocsis**). — *A.* I. Rákóczy Gy.-tól 1635. XII. 15. (Bereg m. lt.) *Kh.* 1638. IV. 12. Fejér m. — *Cz.*: vörösben földön vágott ruhás, sárga lábpánczélos gyalog testőrkatoná felkötött karddal, vállán puskával; *tak.*: v.-e., k.-a.

Angyal (síkabonyi).

Angyalosi. — *A.* 1702. VIII. 20. (LR. erd. IV/473.) — *Cz.*: kéken földön ölyv lábaival kis madarat tartva azt csőrével marcangolja; *tak.*: v.-e., k.-a.

Aniczka (váradi). — *A.* II. Rákóczy Gy.-tól 1654. XII. 12. (OL.) — *Cz.*: kéken földön lovas vitéz jobbában kardot tart; *tak.*: ?

Anka (alias **Szelecskei**). — *A.* 1723. I. 6. (LR. erd. VII/344.) — *Cz.*: kéken ezüst hegy csúcsán arany búzakéve; zárt sisak; *tak.*: ?.

Annich. — *A.* I. Ferencztől 1808. I. 29. (LR. LXII/265.) — *Cz.*: négyelt pajzs; 1. és 4. vörösben földön szemben álló két oroszlán jobbukban törökfejes kardot, baljukban mérleget tar-

tanak; 2. és 3. kékben kőszikla tetején keresztbe fektetett bányászcsákány és ék; sd.: az oroszán növekvőleg; tak.: k.-a., v.-e.

Antal. — A. 1606. VII. 8. (Nyitra m. lt.) — Cz.: négyelt pajzs; 1. és 4. kékben griff jobbában kardot, baljában törökfejet tart; 2. és 3. ezüstben hármashalmon fenyőfa; sd.: növekvő griff jobbában karddal; tak.: k.-a., v.-e.

Antal. — A. Bethlen Gábertól 1615. V. 15. (Gyfv. LR. VIII/72.) — kékben földön vitéz jobbában gabonakévet tart; tak.: ?

ol. hely.
Antal. — A. II. Ferdinándtól 1623. VIII. 7. (Veszprém m. lt.; ered. A. Móricz tulajd. Mencshely.) — Cz.: kékben fehér lovon ülő vitéz jobbában zászlót tart; sd.: könyöklő pánczélos kar karddal; tak.: v.-e., (?).

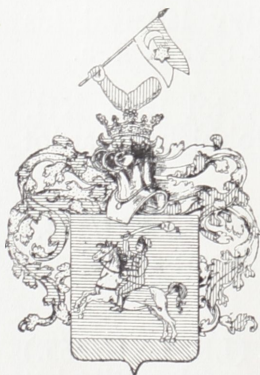
Antal. — A. II. Ferdinándtól 1632. VII. 18. (Pest m. lt.) Kh. 1632. XI. 25. Borsod m. — Cz.: kékben griff jobbában három nyilat tart; sd.: három (z.-v.-k.) strucz toll; tak.: v.-e.

Antal.

alias dippai
Antal. — A. Rákóczy Gy.-tól 1647 IV. 1. (Gyfv. LR. XXIII/57.) — Cz.: kékben lovas vitéz jobbában karddal egy felfegyverzett törököt terít le; zárt sisak; tak.: ?

Antal (joszipláposi). — A. II. Rákóczy Györgytől 1658. VIII. 1. (OL.: Kolosmon. conv. Arm. B. 17.; Kemény Appendix; egysz. másolat M. N. Múz. lt.) Kh.: Külső Szolnok megye 1703. III. 2. — Cz.: kékben fehér lovon zöld nyeregtakarón zöld ruhás, arany csizmás vitéz jobbában puskát tart; tak.: ?

Antal (dörgicsei).

Antal (dörgicsei). — A. I. Lipóttól 1668. XII. 12. (Veszprém m. lt.; OL.: 1736/1899.) — Cz.: kékben földön fehér lovon vágató vörös ruhás, sárga csizmás, sastollas vörös süveges vitéz jobbában törökfejes kardot tart; sd.: vörös ruhás kar félhold és csillaggal rakott kék-ezüst zászlót tart; tak.: k.-a., v.-e.

Antal. — *A. I. Lipóttól 1686. III. 14. (LR. XVIII/308.) Kh. 1686. VI. 25. Gömör m. — Cz.: kéken földön vörös ruhás vitéz egy jobboldalt előtte álló kaftános, szakállas törököt vasra verve tart; sd.: czölöpösen állított pánczélos kar kardot tart; tak.: ?*

Antal. — *A. Lipóttól 1695. nov. 12. (Nyitra m. lt.) — Cz.: kéken földön oroszán jobbjában kardot, baljában pajzsot tart, a pajzsfőben csillag és félhold; sd.: vörös ruhás növekvő vitéz jobbjában kardot, baljában törökfejet tart; tak.: k.-a., v.-e.*

Antal (sztojkaalvai). — *A. II. Lipóttól 1700. VII. 10. (LR. erd. II/784.) — Cz.: kéken hármas halmon vörös ruhás kar kardot tart; sd.: a kar; tak.: k.-a., v.-e.*

Antal (köröspataki). — *A. 1725. III. 15. (LR. erd. VII/525.) — Cz.: kéken arany kar kardot tart; tak.: ?*

Antal (csíkszentimrei). — *A. Mária Teréziától 1762. XII. 22. (LR. erd. X/712.) — Cz.: kéken fészében ülő pelikán fiait vérevel eteti; sd.: két fekete szárny között könyöklő vörös ruhás kar kardot tart; tak.: k.-e., v.-a.*

Antal. — *A. 1840. II. 20. (LR. erd. XV/215.) — Cz.: vágott, fenn hasított pajzs; a jobb felső vörös s a bal felső kék mezőben lebegő koronán könyöklő ezüst ruhás kar, a jobb oldali mérleget, a baloldali Aesculap kígyójával díszített botot tart; lenn aranyban hármas halom középsőjén pálmafa, jobbról-balról szőlőágak fürtökkel s levelekkel nyúlnak ki; sd.: fekete papi újba öltözött kar arany kelyhet tart; tak.: k.-e., v.-e.*

Antalfy. — *A. 1634. — Cz.: (kéken) földön magyar ruhás vitéz jobbjában törökfejes kardot tart; sd.: növekvő oroszán törökfejes kardot tart; tak.: ?*

Antalfi (csíkszentmártoni) báró. — Személyes *báróság*: 1724. X. 27. (LR. erd. VII/491.; M. N. Múz. lt.) — *Cz.: (ibolyaszínű) pajzsban (hármas) halmon koronából kiemelkedő oroszán jobbjában keresztet tart; tak.: (ibolya)-arany.*

Antalfy.

Antalfy-Zsiros. — *A. II. Ferdinándtól 1634. VIII. 20.; kh. 1635. VI. 22. Szabolcs m. — Cz.: kéken földből kiemelkedő ló; sd.: a ló; tak.: k.-a., v.-e.*

Antalóczy. — A. 1628. XI. 25. (Bereg m. lt.) Kh.: 1629. Ung m. — Cz.: kékben földön oroszlán hegyével lefelé fordított kardot tart; sd.: két zöld borostyágon szárnyait kiterjesztett, száját kitátott, ballábán álló, jobbában a nyakát átszúrt nyilat tartó sólyom; tak.: v.-e., f.-a.

Antalóczy.

Antalovich. — A. I. Lipóttól 1681. X. 4. (Ered. Esztergom m. lt.; OL.: 1722/1911.) — Cz.: kékben földön oroszlán jobbában kardot, baljában buzogányt tart; sd.: könyöklő kar kardot tart; tak.: k.-a., v.-e.

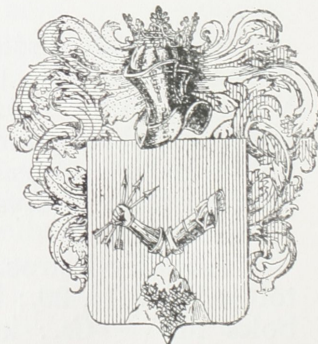
Antolich. — A. I. Ferencztől 1816. VII. 12. (LR. LXIII/965.) — Cz.: négyelt pajzs; 1. aranyban gót-stílusú, vörös fedeles szögletes őrtorony, az oszlopok körül tekergőző kígyóval; 2. kékben földön fa; 3. kékben lerombolt kőhíd maradványai; 4. aranyban száraz babérág; sd.: arany bagoly jobbában két arany babérágot tart; tak.: k.-a.

Antonovics (almási). — A. 1751. III. 1. Mária Teréziától (LR. XLII/27.) — Cz.: vágott, fenn hasított pajzs; fenn jobbról vörösben ezüst horgony; balról ezüstben egyenesen álló dárda, a dárdanyél is körülövező egy-egy ezüst rózsás vörös zászlóval; lenn aranyban felhőből kinyúló meztelenkar égő szívet tart; sd.: növekvő oroszlán jobbában kardot, baljában íjat tart; tak.: v.-a., v.-e.

Antóny.

Antóny. — A. I. Lipóttól 1692. IV. 28. (A. Kálmán tulajd. Kövi; OL.: 201/1887., 1175/1895. és 1613-1901.) Kh.: 1692. Gömör megye. — Cz.: kékben földön jobbról ezüst oszlop, balról befelé fordult egyszarvú jobbában kardot tart; sd.: daru csőrében patkót, jobbában kavicsot tart; tak.: k.-a., v.-e.

Antos.

Antos (rétyi). — A. Bethlen Gábertől 1628. V. 5. (M. N. Múz. lt.) — Cz.: vörösben gúla alakú sziklán pánczélos

off. LR.
XII. 90.

kar hegyével fölfelé álló három nyilat tart; a sziklára repkény fut föl; zárt sisak; sd.: nincs; tak.: k.-a., v.-e.

Ányos (nagyszántói). — *A.* II. Lajostól 1523. V. 25. (Győr m. lt.; egysz. más. M. N. Múz. lt.) — *Cz.*: zöldben fa alatt lilaszínű ruházatú s ugyanilyen színű süveges, magas fekete csizmás, visszahajtott fehér gallérú vadász egy előtte futó szarvast vesz célba; sd.: vörös tekercsből kiemelkedő szarvas; tak.: v.-k.-a.

Ányos (fajsi). — *Czp.*: (kékben) nyakán nyíllal átlőtt ugró szarvas; sd.: a szarvas növekvőleg; tak.: ?

Apáczai. — *A.* II. Rákóczy Gy.-tól 1658. II. 10. — *Cz.-t* l. *Abari*.

Apagyi (apagyi). — *Czp.*: (1611., 1777.) a pajzsban hármassal halmon könyöklő (pánczélos) kar törökfejes kardot tart; sd.: a kar; tak.: ?

Ányos (fajsi).

Apfelterrn, báró. — *Báró* (osztrák): 1672. I. 2. Indig.:? — *Cz.*: négyelt pajzs szív-pajzsos, ebben kékben hármassal halom közepsőjén gyümölcsös almafa; 1. és 4. aranyban két fekete sasszárny; 2. és 3. aranyban egy mór felső törzse v.-fehér homlokkötéléssel; három sisak; sd.: 1. fekete zárt sasszárny; 2. az almafa; 3. a mór; tak.: f.-a.

Apoka. — *A.* Rudolftól 1599. VIII. 17. (Vas m. lt.) — *Cz.*: vörös pólyával vízszintesen vágott kék pajzsban hármassal halmon kiterjesztett szárnyú strucz csőrében patkót tart; sd.: a strucz; tak.: k.-a., v.-e.

Apor (altorjai) báró. — *Báró*: 1712. I. 15. (LR. erd. V/498.) — *Cz.*: vörösben (ezüstben) koronán könyöklő pánczélos (vörös ruhás) kar görbe kardot tart; a könyökhajlásban lebegő arany kereszt; bárói korona; tak.: v.-e.

Apor.

Apostoli. — *A.* Károlytól 1712. X. 23. (LR. XXIX/561.; M. N. Múz. lt.) — *Cz.*: sárga pajzsban két keresztbe tett nyíl-

vessző, fölötté gyűrű s abban háromágú kék harangvirág; sd.: kiterj. szárnyú koronás sas, mely közvetlenül a sisakon áll; tak.: f.-a.

Apostoli. — A. Károlytól 1713. V. 23. (LR. erd. V/513.; M. N. Múz. lt.) — Cz.: sárga pajzsban arany gyűrűvel körül fogott s hegyével lefelé fordított nyíl; sd.: kiterj. szárnyú sas; tak. f.-a.

Appel (kapocsányi). — A. I. Ferencztől 1823. V. 9. (LR. LXIV/855.) — Cz.: vágott pajzs; fenn vörösben kosfej; lenn feketében két keresztbe tett tölgyfa ág mindegyiken három-három makk, 3 (1+2) arany méh által kísérve; sd.: arany-feketével és vörös-ezüsttel vágott két szárny között növekvő ezüst ló; tak: f.-a., v.-e.

Apponyi (nagyapponyi) gróf. — Gróf 1739. V. 30. (LR. XXXVIII/244.) — Cz.: négyelt pajzs szív-pajzsszal, ebben vörös mezőben szájában ezüst rózsát tartó szerecsenfej; a nagy pajzsban: 1. kékben koronából kinövő pánczélos kar arany kürtöt tart; 2. aranyban négyszögletű, rovátkos kövekből rakott várfal ormós és ablakos két toronynyal, melyek között fenn vörös kereszt, lenn hatágú kék csillag; 3. aranyban befelé fordult vörös oroszlán; 4. kékkel és zölddel vágva, fenn koronából öt strucz toll, váltakozva három ezüst, két fekete, lenn három ezüst pólya (folyó); grófi korona; három sisak; sd.: 1. pánczélos kar kardot tart; 2. sólyom, elfátyolozott szemmel; 3. szárnyas sasláb; tak.: k.-a., v.-e.

Aracs (zilahi). — A. I. Lipóttól 1703. VI. 1. (OL.) — Cz.: kékben földön zöld ruhás, fekete kalpagos, arany öves vitéz oldalán kardhüvelylyel, jobbában kardot, baljában arany-nyelű földre szegzett vörös zászlót tart; sd.: a vitéz növekvőleg; tak.: k.-a., v.-e.

Arady. — A. II. Ferdinándtól 1625. X. 19. (Győr m. lt.) — Cz.: kékben hármashalmon griff jobbában három, hegyével fölfelé irányzott nyilat tart; sd.: a griff növekvőleg; tak.: k.-a., v.-e.

Arany (nagyfalusi). — A. I. Rákóczy Gy.-tól 1634. V. 10. (M. N. Múz. lt. s Abauj és Bihar m. lt.) Kihird. 1635. IV. 28. Kraszna m. — Cz.: kékben

Arany.

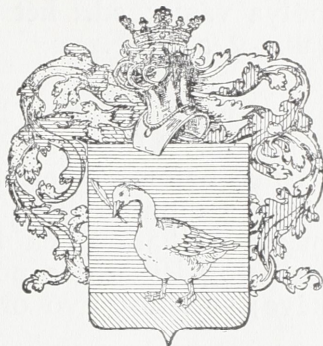
koronán könyöklő vörös ruhás kar egyenes kardot tart; zárt sisak; tak: ?

Aranyas. — A. 1578. IV. 13. (leleszi conv. lt.) — Cz.: késsel és ezüsttel jobbharánt vágott pajzsban, a pajzs baloldali széléből kinövő vörös ruhás kar íjat és nyilat tart; sd.: a kar czölöpösen; tak.; k.-a., v.-a.

Aranyas. — A. Bethlen Gábortól 1616. (Gyfv. LR. VIII/202.; ered. A. József tulajd. Újfehértó.) Kh. 1617. Bihar megye. — Cz.: kéken földön lúd csőrében tolat tart; tak.: k.-a., v.-e.

Aranyas. — A. I. Rákóczy Gy.-tól 1631. VI. 23. — Cz.-t l. *Almási.*

Aranyossy (forbászi). — A. V. Ferdinándtól 1835. III. 20. (LR. LXVI/211.; Abauj m. lt.) — Cz.: vörössel és késsel hasított pajzs, alján arany szarufával, mely alatt arany szív van; a pajzs jobboldali vörös felében arany griff, a bal kéken ezüst oroszlán állanak egymással szemben, hátulsó lábaikkal a szarufán kapaszkodva, jobb előlábukkal pedig kardot tartva; sd.: ezüst sujtásos kék ruhás, menyétbőrös vitéz jobbájában karbunkulus arany gyűrűt, baljában vörös-fehér-zöld színű zászlót tart; tak.: k.-e., v.-a.

Aranyas.

Arbanász. — A. I. Ferdinándtól 1560. — Cz.: vörösben alulról a csúcsig felnyúló ezüst ék, a vörös részekben egy-egy ezüst rózsza; sd.: két balharánt, illetőleg jobbharánt ezüst pólyával vágott szárnyak között fa, a szárnyakon egy-egy rózsza; tak.: v.-e.

Arbanoss (bosiljevoi). — A. II. Ulászlótól 1502. X. 4. (Zágráb m. lt.) — Cz.: kéken levágott törökfej.

Arczy. — A. Mária Teréziától 1746. IV. 20. (LR. XL/360.; Zólyom m. lt.) Kh.: 1747. Pest m. — Cz.: vörössel és késsel jobbharánt vágott pajzsban földön arany sziklára ágaskodó ezüst egyszarvú; sd.: daru jobbájában arany golyót tart; tak.: k.-a., v.-e.

Arday. — A. III. Ferdinándtól 1653. IV. 21. (A. Pál tulajd. Kolozsvár.) Kh.: 1653. Gömör m. — Cz.: kéken

hullámozó vizen tátott szájú ezüst hattyú úszik; sd.: galamb csőrében ágat tart; tak.: v.-a., k.-e.

Ardrich. — *A.* II. Lipóttól 1790. XI. 18. (LR. LV/36.; Somogy m. lt.) — Cz.: arannyal és késsel vágott pajzs közepén vörös pólyával, melyben két ezüst lilium között lefelé fordított ezüst sasszárny; a felső aranyban fekete sas, teste közepén egész hosszában ezüst pólyával, melyben két természetes szem van; az alsó kék mezőt három ezüst balharánt pólya vágja; sd.: két lábával a korona szélén álló galamb; tak.: v.-a., k.-e.

Argay. — *A.* I. Ferencztől 1793. V. 23. (LR. LVII/217.; Győr m. lt.) — Cz.: négyelt pajzs; az 1. és 4. vörösben hármashalmon befelé fordult oroszlán jobbában kardot, baljában a dombra állított ezüst pánczélt tart; a 2. és 3. ezüst mezőt balharánt kék habos pólya hasítja, melyben egy-egy farkasfog látható; a pólya fölött egy-egy term. színű búzakeve; sd.: növekvő oroszlán kardot tart; tak.: v.-a., k.-e.

Arizy. — *A.* Ferencztől 1801. X. 23. (LR. LX/604.) Kh.: 1802. Temes m. — Cz.: kék pajzs ezüst ékkel, ebben aljában három kövér rozsföld, fölötte két csillag; a kék részekben egy-egy arany egyszarvú; sd.: kék ruhás, menyétbőrös vörös kucsmás növekvő vitéz jobbában kardot tart; tak.: k.-a., k.-e.

Árkosi. — *A.* I. Rákóczy Gy.-tól 1640. VII. 10. (OL.: kolosmon. conv. Prot. II/174. és Szolnok-Doboka m. lt.) — Cz.: kékben sziklára helyezett koronán álló hattyú felemelt jobbában tollat tart; sd.: a hattyú csőrében ággal; tak.: ?

Árkossy. — *A.* Rákóczy Gy.-tól 1644. IX. 2. (Gyfv. LR. XXIII/12.) — Cz.: kékben koronán álló hattyú jobbában tollat tart; sd.: hattyú csőrében ágat tart; tak.: k.-a., v.-e.

Árkosi. — *A.* Rákóczy Gy.-tól 1650. II. 28. (Gyfv. LR. XXV/12.) Kh. 1660. Zaránd m. — Cz.: kékben földön feketébe öltözött férfi hajadon fővel jobbában tartott nyitott könyvből olvas, balkezében itatós-törlőt tart; sd.: nincs; tak.: ?

Árkosi. — *A.* II. Rákóczy Gy.-tól 1658. II. 10. — Cz.-t l. *Abari.*

Árkosi, l. Köntes (alias Á.).

Arky. — A. Miksától 1575. I. 18. (Ered. ifj. Losonczy István tulajd. Miskolcz.) Kh. 1576. Zemplén m. — Cz.: hasított pajzs; elől kékben befelé fordult oroszlán kardot tart; hátul vörösben pánczélos vitéz karddal; sd.: növekvő oroszlán karddal; tak.: k.-a., v.-a.

Árky. — A. III. Ferdinándtól 1649. IV. 12. (Veszprém m. lt.) — Cz.: kékben dombra helyezett koronán könyöklő vörös ruhás kar három búzakarászt tart; sd.: a kar; tak.: k.-a., v.-e.

Armbrust. — A. II. Lajostól 1518. VI. 3. (M. N. Múz. lt.) — Cz.: fekete pajzslábbal ellátott vörösben ezüst oroszlán, jobb hátsó lábával arany íj ívét, jobb mellső lábával annak végét, bal mellső lábával pedig húrját kifeszítve tartja; zárt sisak; sd.: vörössel és feketével vágott két szárny között az oroszlán; tak.: f.-v., f.-e., f.-v.-a., f.-v., f.-a., f.-e.-a., f.-v.

Armbrust.

Armós (Ormós). — A. III. Ferdinándtól 1649. X. 8. (Szatmár m. lt.) — Cz.: kékben földön fehér lovon vörös ruhás, fekete kucsmás vitéz jobbjában kardot tart; sd.: könyöklő p. kar törökfejes kardot tart; tak.: k.-a., v.-e.

Armpruster.

Armpruster. — A. I. Ferdinándtól 1557. I. 20. (M. N. Múz. lt.) — Cz.: vörössel és ezüsttel jobbharánt vágott pajzsban arany oroszlán íjat tart; sd.: az oroszlán növekvőleg; tak.: v.-e., f.-ibolya.

Armpruster. — A. I. Ferdinándtól. 1559. VI. 20. (M. N. Múz.) — Cz.: négyelt pajzs; 1.

és 4. vörösben koronás oroszlán íjat tart; 2. ezüstben hármashalmon piros bogycs babérág; 3. ezüstben stylizált piros rózsza; sd.: az oroszlán; tak.: v.-e., a.-ibolya.

Armpruster.

Arnótfalvy (arnótfalvi). — Előbb *Klein*. — *A.* 1665. XI. 28. (Sopron m. lt.) Kh.: 1666. Sopron m. Névvált. 1899. — Cz.: négyelt pajzs; 1. feketében e.-v.-a.-v. strucz-tollas sisak; 2. és 3. vörösben befelé fordult oroszlán jobb-jában kardot tart; 4. feketében turbános, levágott törökfej; sd.: növekvő oroszlán törökfejes kardot tart; tak.: f.-a., v.-e.

Árokpataki. — *A.* V. Lászlótól 1456. III. 30. (Erd. Múz. egytl. könyvtárában.) — Cz.-t l. *Becz* (csíkszentgyörgyi).

Árossy. — *A.* 1691. IV. 30. (Győr és Nyitra m. lt.) Kh. 1691. XI. 9. Trencsén m. — Cz.: kékben fészében pelikán fiait eteti; sd.: növekvő szarvas nyállal átlöve; tak.: k.-v., v.-e.

Árotin. — *A.* Mária Teréziától 1765. XII. 24. (LR. XLVIII/386.; Szatmár m. lt.) Kh. 1766. Szatmár m. — Cz.: négyelt pajzs; 1. és 4. vörösben földön ugró egyszarvú; 2. és 3. kékben magas fehér sziklán korona; sd.: növekvő egyszarvú; tak.: v.-e., k.-a.

Árpássy. — Előbb *Gerstl*. — *A.* 1715. V. 13. (LR. XXXI/8.) — Cz.: hasított p.; jobbról vörösben földön fölemelt baljában kavicsot tartó daru; balról kékben földön befelé fordult oroszlán jobb-jában három búzakalászt tart; sd.: két fekete szárny között hármass kőszikla közepén koronán leveles szárú három érett árpakalász; tak.: v.-e., k.-a.

Árpástói (kethelyi). — *A.* I. Rákóczy Györgytől 1635. I. 20. (Gyfv. LR. XVII/93. elv.; Erd. Nemz. Múz.) — Cz.: kékben vörös ruhás vitéz jobb-jában kétfélgű zászlós dárdát, baljában fölfelé irányzott tört tart; zárt sisak; tak.:?

Arros (pávai). — *A.* III. Ferdinándtól 1642. X. 15. (Zemplén m. lt.) Kh. 1643. Abauj m. — Cz.: kékben földön ágaskodó medve mellső lábaiban lándzsát tart; sd.: páva, farktollaival kört képezve; tak.: k.-a., v.-e.

Arsits. — *A.* I. Ferencztől 1814. III. 28. (LR. LXIII/625.; Krassó m. lt.) — Cz.: hasított p.; jobbról aranyban földön kiterj. szárnyú, fejét balra fordító s mellén csillaggal díszített term. színű sas; balról kékben földön befelé fordult oroszlán jobb-jában ezüst irattekercset tart; sd.: kék ruhás könyöklő kar ágat tart; tak.: f.-a., k.-a.

Artner. — A. 1609. X. 14. (Pest és Sopron m. lt.) — Cz.: három piros rózsával megrakott jobbharánt ezüst pólyával vágott pajzs felső kék mezejében oroszlán; az alsó mező arany és kék koczkákkal 16 részre osztva; sd.: arany-kék, vörös-ezüst szarvak között növekvő oroszlán jobbában kardot, baljában pajzsot tart; tak.: k.-a., v.-e.

Árvay (alias Nagy). — A. I. Lipóttól 1659. IX. 10. (Ered. a Hubay-család tulajd. Mártonfalva.) — Cz.: kékben földön vörös nadrágos, kék dolmányos, süveges vitéz jobbában vörös zászlót tart; sd.: a vitéz növekvőleg; tak.: k.-a., v.-e.

Árvay (szunyoghi).

Árvay (szunyoghi). — A. 1641. III. 15. (Zemplén m. lt.) — Cz.: kékben földön öt (3+2) ablakos vártorony három ormóval, melyek mindegyikéből egy egy lilium nő ki; sd.: három lilium; tak.: v.-e., k.-a.

Árvay (alias Török).

Árvay (alias Teöreök). — A. I. Lipóttól 1664. VI. 12. (OL.: Htt. Nob. Trencsén; Árva m. lt.) Kh. 1664. Trencsén m. — Cz.: kékben földön leopárd jobbában kardot tart; sd.: növekvőleg a leopárd; tak.: k.-a., v.-e.

Árvay. — A. I. Lipóttól 1694. XI. 29. (Pest m. lt.) Kh. 1696. Borsod m. — Cz.: kékben lebegő koronán könyöklő vörös ruhás kar három búzakaralászt tart; sd.: két búzakaralász között szőlőtőke; tak.: k.-a., v.-e.

Ary.

Ary. — A. Rudolftól 1581. IV. 14. (leleszi conv. lt.; OL. 1082/1905.) Kh. 1582. Szatmár m. — Cz.: kékben földön vörös nadrágos, pánczélderékos, sisakos vitéz jobbában kardot tart; a pajzsfőben jobbról félhold, balról csillag; sd.: két, középen csillaggal rakott nyitott v. szárny között könyöklő p. kar karddal; tak.: k.-a.

Asbóth. — *A.* III. Károlytól 1715. V. 13. (LR. XXXI/10.; Somogy m. lt.) Kh.: 1715. Sopron m. — Cz.: kéken földön bíbor ruhás, zöld öves jobbra néző vitéz jobbjaiban két csillag és hold kíséretében kardot tart, feje fölött sasfiók; a vitéz háta mögött búzakéve; sd.: vörös ruhás növekvő vitéz kardot tart; tak.: v.-e., k.-a.

Asbóth.

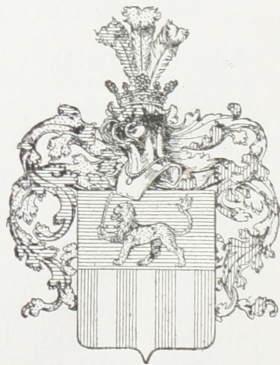
Aschoti. — *A.* III. Ferdinándtól 1625. X. 1. (OL.: Htt. Nob. Poson); kh. 1629. Pozsony. — Cz.: kéken földön tollas fekete kalpagos (a további leírás hiányzik) vitéz vágató lovon jobbjaiban vörös zászlós lándzsát tart s azt vállán nyugtatja; sd.: kar kardot tart; tak.: ?

Aspremont — Linden, gróf. — Indig. 1694. XI. 29. (LR. XXIII/358.) — Cz.: vörösben az egész pajzsot átfogó arany kereszt, középen szív-pajzsossal, ebben kéken lebegő ezüst sas; sd.: növekvő ezüst sas; hermelin köpeny; pajzstartók: két fekete kutya.

Asszony. — *A.* 1642. (Abauj, Zemplén m. lt.) Hamisított név? — Cz.: kéken földön álló (kék ruhás?) vitéz jobbjaiban törökfejes kardot tart; sd.:?; tak.:?

Ast (astenbergi). — *A.* I. Ferencről 1834. VII. 17. (LR. LXVI/169.) — Cz.: vágott, fenn hasított pajzs; jobbról vörösben balra fordult oroszlán kardot tart; balról ezüstben kétlevelű csonka faág; lenn kéken földön bátyafal; két sisak; sd.: 1. az oroszlán növekvőleg; 2. nyílt fekete szárnyak között a faág; tak.: v.-a., k.-e.

Asterer. — *A.* I. Lipóttól 1686. I. 20. (LR. XVIII/293.) — Cz.: négyelt p.; 1. és 4. kéken három csillag; 2. és 3. mezőben két szemben álló, kiterj. szárnyú fekete sas; sd.: a sas; tak.: ?

Ásványi.

Astris, l. Asztris.

Ásványi (jókai). — Cz.: vágott pajzs; fenn kéken oroszlán jobbjaiban kardot tart; lenn vörösben három függőleges pólya; sd.: három (k.-a.-e.) struczto; tak.: k.-a., v.-e.

Asvay, I. Jókay (ásvai).

Aszalai. — A. I. Rákóczy Gy.-tól 1651. IX. 1. (Ref. Coll. könyvt. Kolozsvár.) Kh.: 1652. B.-Szolnok m. — Cz.: kéken daru felemelt jobbában kavicsot, csőrében tollat tart; zárt sisak; tak.: ?

Aszalós. — A. Rudolftól 1603. IV. 5. (Csoma József tulajd. Ab.-Devecser). — Cz.: kéken griff jobbában kardot tart, előtte piros rózsza; sd.: növekvőleg a griff; tak.: k.-v.

Aszalós (berekeresztúri). — A. II. Rákóczy Gy.-tól 1653. II. 3. (Gyfv. LR. XXVI/125.) — Cz.: kéken koronán könyöklő p. kar kardot tart; tak.: ?

Aszalós. — A. 1668. IX. 20. (Abauj m. lt.) — Cz.: kéken földön oroslán; sd.: könyöklő pánczélos kar karddal; tak.: k.-e., v.-e.

Aszmann. — A. 1792. VII. 26. (LR. LVI/110.) — Cz.: ezüst pólyával balharánt vágott kék pajzs, a pólyában két rózsza között stylizált vörös liliom a pólya hosszában; fenn csillag; lenn öt domborodású sziklás alapon ágaskodó oroslán kardot tart; sd.: növekvő oroslán karddal; tak.: k.-a., v.-e.

Asztalos (tasnádi, alias **Miklósi**). — A. 1617. III. 21. (Gyfv. LR. VIII/222.) — Cz.: kéken földön vörös ruhás férfi jobbában bárdot tart; tak.: ?

Asztalos. — A. III. Ferdinándtól 1646. X. 19. (Vas m. lt.; OL.: Htt. Nob. Komárom és Vas.) — Cz.: késsel szegélyezett vörös pajzsban földön álló farkas mellső lábaiban kalapácsot tart, fenn jobbról csillag, balról félhold; sd.: növekvő vörös ruhás, aranyöves, fekete kalpagos, hosszú fekete szakállas férfi jobbában három búzakalászt tart; tak.: k.-a., v.-e.

Asztalos. — A. II. Rákóczy Gy.-tól 1658. II. 10. — Cz.-t l. *Abari*.

Asztalos. — A. I. Lipóttól 1675. IV. 24. (Szatmár m. lt.) Kh.: 1676. Szatmár m. — Cz.: vörösben földön csillagtól és félholdtól kísért term. színű farkas mellső lábaival csákányra támaszkodik; sd.: vörös ruhás, vörös kucsmás vitéz növekvőleg, jobbában három búzakalászt tart; tak.: k.-a., v.-e.

Asztalos (zilahi). — *A.* 1700. I. 11. (LR. erd. II/448.) — *Cz.*: kékben földön karóra felfutott szőlőtőke gerezdékkal; *sd.*: zöld halmon könyöklő vörös ruhás kar szőlőfürtöt tart; *tak.*: v.-e, k.-a.

Asztris (kozina, alias **Kozinay**). — *A.* I. Lipóttól 1690. V. 7. (OL.: Htt. Doc. nob. Pest és Kancz. Litt. con.) Kh. 1693. II. 30. Bihar m. — *Cz.*: kékben földön lovon vágató vörös ruhás, nyest prémes vörös süveges vitéz jobbában törökfejes kardot tart; *sd.*: két bivalyszarv között vörös rózsza; *tak.*: k.-a, v.-e.

Asztry (sósdiai). — *A.* V. Ferdinántól 1840. IV. 30. (LR. LXVI/892.; csanádi kpt. lt.) Kh.: 1840. Temes m. — *Cz.*: kékben tenger habjaiból kiemelkedő magas kősziklán fekete sas a pajzs jobboldali szögletéből előtörő napba néz; *sd.*: két fekete szárny; *tak.*: k.-a.

Aszúvölgyi l. Azziwelghi.

Atahanasievics. — *A.* I. Ferencztől 1804. II. 10. (LR. LXI/309.) — *Cz.*: négyelt pajzs; 1. és 4. kékben jobbra fordult daru jobbában kavicsot tart; 2. és 3. ezüstben földön három fa; *sd.*: két fekete szárny között növekvő oroszlán kardot tart; *tak.*: k.-a.

Atanaskovich. — *A.* III. Károlytól 1722. XII. 5. (LR. XXXIV/112.) — *Cz.*: kékben földön balra fordult oroszlán jobbában kardot tart, melyre törökfej van szúrva; *sd.*: az oroszlán; *tak.*: k.-a.

Athanasievich (valiapaji). — *A.* 1792. VII. 26. (LR. LVI/209.) — *Cz.*: balharánt kék pólyával vágott pajzs, a pólyában három csillag; fenn aranyban fekete sas, lenn vörösben hármasszékhalmon ezüst szárnyas ló; *sd.*: növekvő oroszlán kardot tart; *tak.*: f.-a., v.-e.

Áts-Nagy. — *A.* I. Lipóttól 1659. VIII. 19. — *Cz.*: kékben sárga nadrágos, vörös dolmányos vitéz oldalán karddal, jobbában fekete kalpagot tart; *sd.*: a vitéz növekvőleg jobbában karddal; *tak.*: k.-a., v.-e.

Áts-Nagy.

Attems, gróf. — Gróf 1630. IX. 6., 1652. IX. 14. — Indig. 1754. XI. 26., 1805. III. 29. — *Cz.*: négyelt pajzs szív-

pajzsral, ebben vörösben balra forduló ezüst növekvő kutya; 1. és 4. aranyban kétfejű fekete sas, fejük fölött korona lebeg; 2. és 3. vörösben alulról felnyúló ezüst ék; korona; a címerpajzsot két zöld babérág övezi.

Atzél (borosjenői), nemes és báró. — Báró 1875. X. 5. (LR. LXVIII/451.) — Cz.: négyelt p. szívpajzsral, ebben kékben földön daru csőrében a markolat fölött élével lefelé fordított görbe kardot tart; 1. és 4. ezüstben lángokból kiemelkedő kék phónix; 2. és 3. vörösben földön fehér kövekből rakott vár, melynek negyedik oldala sánczkarókból áll, elől kapuval és három saroktoronnyal; sd.: a daru csőrében term. színű patkót tart; tak.: k.-e., v.-e.

Atzél, I. Aczél alatt is.

Auersperg, herczeg és gróf. — Gróf 1630. IX. 11., ifjabb ág: 1673. VII. 15., egyik ág hg. rangja: 1653. IX. 18., indig. 1649. (102. t.-cz.); 1719. III. 5., 1771. II. 6. — Cz.: 1. herczegi: szívpajzsral ellátott hasított és kétszer vágott pajzs, az ezüst szívpajzsban koronás vörös oroszlán; a nagy pajzs: 1. hasított mező; az első arany és ezüsttel hasított mezőben lebegő fekete sas, mellén ezüst félholddal, hátul vörösben koronás oroszlán; 2. kék folyóval vágott mező; fenn vörösben lépdelő oroszlán, lenn aranyban fekete sas mellén félhold; 2. vörösben földön arany bölény; 3. és 4. aranyban fekete vágópadon álló fekete sas; 5. vörösben földön arany bölény; hermelin palást; herczegi korona. — 2. grófi (1630. IX. 11.): négyelt pajzs koronás ezüst szívpajzsral, ebben koronás vörös oroszlán; 1. és 4. vörösben földön befelé fordult, orrán arany karikával fékezett arany bölény; 2. és 3. aranyban fekete vágópadon fekete, koronás sas; 3. sisak; sd.: 1. kétfejű koronás fekete sas; 2. befelé fordult növekvő arany bölény orrában arany karikával; 3. befelé fordult koronás növekvő vörös oroszlán; tak.: f.-a., v.-a., v.-e. — 3. (1673. VII. 15.): mint a 2. alatti a következő eltérésekkel: az arany szívpajzsban vörös rózsza; a sisak fölött grófi korona három sisakkal; 1. és 2. mint fenn, 3. sisakdísz: ezüsttel és vörössel ellentétesen vágott két bivalyszarv között vörös rózsza.

Augusti. — A. III. Károlytól 1723. V. 14. (LR. XXXIV/227.) — Cz.: borostyán lombok között álló vágott, alul hasított pajzs; a felső kékben vörös és fehér alapon vörös szalaggal összekötött három kalászos gabonaszál, alul jobbról sárga

(arany?) mezőben balra fordult oroszlán; balról ezüstben 3 (2+1) v. rózsza; sd.: az oroszlán; tak.: f.-e.

Augustini, I. Augusttini.

Augustinich. — A. III. Ferdinándtól 1638. III. 20. (Abauj m.) Kh.: 1638. Zemplén m. — Cz.: ezüst pólyával vágott pajzs, a pólyában term. színű hal; a felső kékben stylizált arany rózsza; lenn vörösben ezüst lilium; sd.: növekvő orrszarvú; tak.: v.-e., k.-e.

Augustz (magurai). — Báró 1875. X. 5. (Kihalt.) — Cz.: kékben hármashalmon ezüst oroszlán, száján és torkán egy, élével fölfelé fordított görbe karddal fölülről ferdén átszúrva; sd.: az oroszlán; tak.: k.-e.

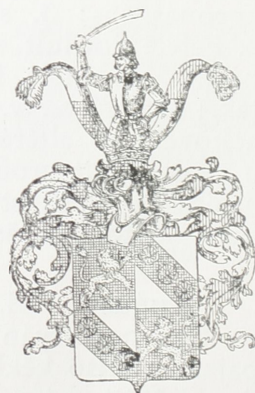
Augusttich. — A. I. Lipóttól 1686. III. 30. (Pest m. lt.) — Cz.: kékben földön nyakán nyállal átlőtt daru; sd.: a daru; tak.: k.-a., v.-e.

Augusttini. — A. Ferdinándtól 1655. IV. 5. (Nyitra m. lt.) — Cz.: kékben dombon fészében pelikán fiait vérével táplálja, a fészek mellett jobbról arany kerék; sd.: a pelikán; tak.: k.-a., v.-e.

Augusttini (Abhortis). — A. II. Ferdinándtól 1631. XI. 3. (Szepes m. lt.; OL.: Htt. Nob. Szepes m.) — Cz.: ezüstben vörös kerítéssel körülvett kis kert közepén fenyőfával; sd.: fekete bivalyszarvak között a fenyőfa; tak.: v.-a.

Aurora. — János 1683. évi czp.-je (parnói Molnár Viktor lt.): a pajzsban kétfarkú oroszlán jobb-jában kardot (ágot) tart; a pajzsfőben félhold és csillag; sd.: az oroszlán növekvőleg jobbjában karddal; tak.: ?.

Ausser. — A. II. Ferdinándtól 1635. I. 8. (Nógrád m. lt.) Kh.: 1637. VIII. 19. Pozsony m. — Cz.: négyelt pajzs; 1. és 4. feketében befelé ágaskodó oroszlán; 2. és 3. ezüst mező három piros rózsával megrakott jobbharánt fekete pólyával vágva; sd.: két, jobbról arany-feketével, balról vörös-ezüsttel vágott bivalyszarv között, melyeknek végeiből vörös-ezüst,

Ausser.

illetőleg arany-fekete strucztooll nyúlik ki, növekvő pánczélos vitéz jobbjában kardot tart; tak.: f.-a., v.-e.

Avakumovics. — *A.* II. Lipóttól 1791. IX. 15. (LR. LV/769.; Pest m. lt.) — *Cz.*: vágott, alsó részében hasított pajzs; a felső aranyban fekete sas jobbjában kardot, baljában pálmaágot tart; lenn jobbról vörösben oroszlán, balról kékben egyszarvú közösen koronát tartanak; sd.: a sas növekvőleg; tak.: f.-a., v.-e.

Ayguld, l. Aiguld.

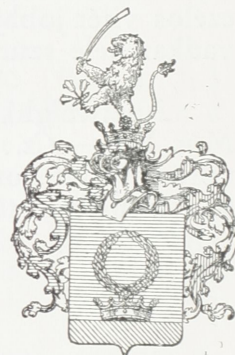
Azary (nagy- és kisazari). — *A.* 1609. XII. 12. (Borsod m. lt.) — *Cz.*: kékben földön lombos tölgyfa alatt jobbról pánczélos vitéz jobbjában karddal egy a paizs baloldala felől jövő vadkan felé szúr; sd.; nincs; tak.: k.-a., v.-e.

Azziwelghi. — *A.* Zsigmondtól 1437. IV. 27. (M. N. Múz. lt.) — *Cz.*: ezüstben stylizált kék fellegekből kiemelkedő vörös nyelvű, orrán és fülein ezüst karikákkal fékezett medve; sd.: a medve; tak.: f.-k., v.-k.

Baán. — *A.* 1618. (hol?) — *Cz.*: kéken hármashalmon egyszarvú; a pajzsfőben nap és félhold; *sd.*: növekvő egyszarvú; *tak.*: v.-e.

Baán (kőrösi). — *A.* II. Ferdinándtól 1622. VI. 10. (Komárom m. lt.) — *Cz.*: kéken földön oroszlán kardot tart; *sd.*: jobbról vörös, balról kék szárnyak között arany talapzatú és fejű ezüst oszlop; *tak.*: f.-a., v.-e.

Baán. — *A.* I. Lipóttól 1693. II. 11. (Ered. B. József tszéki jzõ tulajd. Lugos.) Kh. Szabolcs m. 1693. I. 5. — *Cz.*: kéken földön koronából kiemelkedő zöldellő koszorú; *sd.*: növekvő oroszlán jobbjában kardot, baljában három fehér liliomot tart; *tak.*: k.-a., v.-e.

Baán.

Baán (nádasi). — *Cz.*: kéken lebegő koronából jobbról kiemelkedő vörös kar a másik oldalról felnyúló arany kürtöt annak felső végéhez kötött arany zsinórnál fogva tartja, a kar és kürt között csillag; *sd.*: a pajzsalak; *tak.*: k.-a., v.-e.

Baasi.

Baán, l. Bán alatt is.

Baasi. — *A.* II. Ulászlótól 1506. X. 28. (M. N. Múz. lt.) — *Cz.*: kéken lebegő koronából kinövő balra fordult vadkecske torkán előlről aczél hegyű s arany vesszejű nyíllal átszúrva; *sd.*: a vadkecske; *tak.*: k.-a.-f.

Baaznik.

Baaznik. — *A.* 1660. III. 20. (Győr m. lt.) — *Cz.*: kéken magas hármashalmon három hegy koronás középső-

jén kiterj. szárnyú galamb csőrében olajágot tart; sd.: galamb; tak.: k.-a., v.-e.

Babarchich (*Babarczy*). — A. I. Lipóttól 1681. XII. 19. (Komárom m. lt.) — Cz.: kéken hét csúcsú zöld sziklán szemközt ágaskodó két ezüst egyszarvú szarvaikon közösen koronát tartanak; sd.: növekvő egyszarvú; tak.: k.-e.

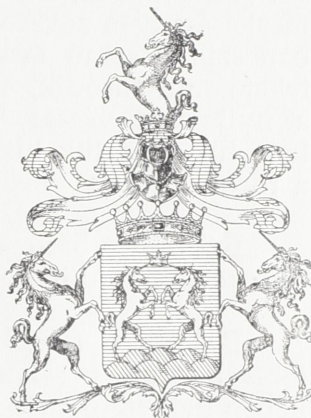
Babarczy, báró. — Előbb *Babarchich* (l. e.) — Báró (osztrák): 1855. nov. 30. — Cz.: mint a nemesi; pajzstartók: két ezüst egyszarvú.

Babarczy — Schwartz (babarczy), báró. — A. 1884. VI. 2.; báró 1909. XI.

Babarczy — Schwartz.

23. — Cz.: jobbharánt arany pólyával vágott pajzs; a felső vörösben arany liliom, a baloldali fekete mezőben csillag; bárói korona; két sisak; sd.: 1. balra fordult fekete sas; tak.: f.-a.; 2. vörös kereszttel rakott fekete zárt szárny pár; tak.: v.-a.

Babarczy (báró).

Babics. — A. III. Károlytól 1716. VII. 12. (LR. XXX/236.; Somogy m. lt.) — Cz.: kéken hármassal halom koronás középsőjéből kinövő hármassal rózsátó zöld levelekkel; sd.: a rózsátó; tak.: v.-e., k.-a.

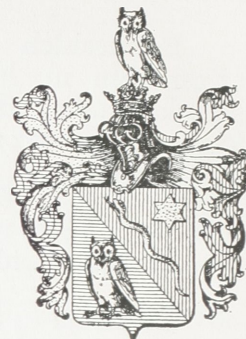
Babich. — A. I. Ferencztől 1823. I. 22. (LR. LXIV/876.) — Cz.: négyelt p.; 1. kéken jobbra fordult röpülő arany hattyú csőrében lefelé e. félkoszorút tart; 2. ezüstre és vöröstre hét-szer vágott mező vörös pólyáiban a felső kettőben négy-négy, alsó kettőben három-három csillag; 3. vörösben két tornyos zárt kapuval ellátott bástya; 4. kéken arany halom fölött keresztbe tett két görbe kard, fölöttük arany bomba; sd.: kék-vöröstre, ill. arany-kékkel vágott bivalyszarvak előtt keresztbe tett két aranynyelű zászló e.-v.-e. lobogóval, a vörös pólyában két-két csillag; tak.: v.-e., k.-a.

Babics. — Cz.: (kéken) földön vörös ruhás vitéz jobb-jában 3 nyilat tart, balját kardja markolatán nyugtatja; sd.: páncélos kar karddal; tak.: k.-a., v.-e.

Babó (vágvecsei). — *A.* 1652. — *Cz.*: jobb haránt vágott pajzs; fenn vörösben kígyó, fölötte csillag; lenn kékben bagoly; tak.: k.-a., v.-e.

Babó. — *A.* (Nyitra m. lt.) — *Cz.*: kékben földön ágaskodó fehér ló; sd.: koronán álló oroszlán; tak.: k.-a., v.-e.

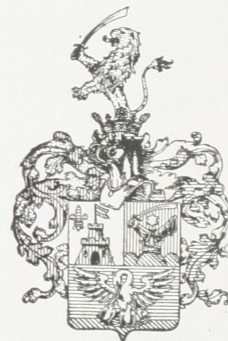
Babócsay. — *A.* Zsigmondtól 1398. okt. 16. (*M. N. Múz. lt.*) — *Cz.*: (az armalis címerleírása igen zavaros): sárga v. kék pajzsban szürke színű farkasfej, melybe hátulról fekete nyíl fúródik, mely a szájon jön ki, a nyíl vasa véres; látható továbbá két fekete fül s köztük kis fehér kereszt; a fejen a torok helyén vörös jegy, mintha egy kakas taréja lenne.

Babó.

Babocsay, báró. — *Báró*: 1720. IX. 12. (LR. XXXIII/291). — *Cz.*: kékben földön fiait etető pelikán; sd.: nincs; tak.: k.-a., v.-e.

Babocsay (kerekréti). — *A.* 1905. II. 2. — *Cz.*: vágott, fenn hasított p.; lenn kékben földön fészében fiait etető pelikán; fenn elől ezüstben v. téglából épült, hat ormós, zárt kapus, két lőréses vár tornyán balra lengő nemzeti színű zászlóval, a jobb felső sarokban kék liliom; hátul vörösben hármás zöld halmon könyöklő p. kar kardot tart, a könyökhajlásban csillag; sd.: növekvő oroszlán jobbában karddal; tak.: v.-a., k.-e.

Babocsay.

Babonay. — *A.* II. Ferdinándtól 1630. VII. 3. (Heves m. lt.) Kh. Szabolcs m. 1631. VI. 13.; Bihar m. 1655. II. 9. — *Cz.*: kékben vörös ruhás kar kezében röpülésre kész, jobbra fordult sólymot tart; sd.: vörös ruhás kar karddal; tak.: k.-a., v.-e.

Babonyi. — 1610. XII. 18. — *Cz.-t* 1. *Ábrán* (hosszúaszói).

Babos. — *A.* I. Lipóttól 1662. VI. 10. (Vas m. lt.) — *Cz.*: kékben oroszlán jobbában kardot, baljában koszorút tart; sd.: az oroszlán növekvőleg; tak.: kék-vörös?, kék-arany.

Babos. — *A.* III. Károlytól 1718. III. 20. (LR. XXXII/50.; Vas m. lt.) — *Cz.*: kékben földön oroszlán jobbában koszorút tart; *sd.*: vörös ruhás, zöld kalpagos növekvő vitéz karddal; *tak.*: k.-e., v.-e.

Babos. — *A.* I. Ferencztől 1803. IV. 15. (LR. LXI/54.) — *Cz.*: ezüstben könyökig feltűrt kék ruhás kar törökfejes kardot tart; *sd.*: kék ruhás, vörös öves, sastollas vörös fityegős barna kucsmás növekvő vitéz törökfejes kardot tart; *tak.*:?.

Babulik. — *A.* Mária Teréziától 1753. VII. 2. (LR. XLIII/162.) — *Cz.*: ezüst pólyával vágott p.; lenn kékben szárvaival fölfelé fordított félhold; fenn vörösben oroszlán nyilat tart; *sd.*: két — jobbról holddal megrakott kék, balról vörös — szárny; *tak.*: v.-a, k.-e.

Bachich. — *A.* I. Lipóttól 1699. VIII. 25. — *Cz.*: három fekete félholddal megrakott jobbharánt arany pólyával vágott pajzs mindkét vörös mezejében három ezüst szárny; *sd.*: nyakán nyíllal átlőtt ezüst örvös vörös eb; *tak.*: v.-e.

Bachich. — *A.* III. Károlytól 1717. X. 28. (LR. XXXI/418.; Vas m. lt.) — *Cz.*: kékben földön pej lovon ülő vörös ruhás vitéz jobbában törökfejes kardot, baljában vörös zászlót tart; *sd.*: daru kavicsot tart; *tak.*: v.-e., k.-a.

Bachkói. — *A.* Zsigmondtól 1418. III. 19. — *Cz.*-t l. *Agocsi.*

Bacho. — *A.* 1608. VI. 23. (Gyfv. LR. V/115.) — *Cz.*: kékben halmon oroszlán jobbában kardot, baljában három búzakalászt tart; *sd.*: oroszlán; *tak.*:?.

Bachó (dezséri).

Bachó (dezséri). — *Cz.*: a pajzsban álló medve három nyilat tart; *sd.*: galamb csőrében ággal; *tak.*:?.

Bachruch (királykúti). — *A.* 1905. V. 13. — *Cz.*: kékben oroszlán jobbában arany nyelvű ezüst kalapácsot tart; *sd.*: az oroszlán; *tak.*: k.-a., v.-e.; jelmondat: »In labore decus«.

Bachruch.

Back (bégavári). — *A.* 1888. VII. 25., 1896. X. 21. — Cz.: négyelt p.; 1. kékben halomból kinövő öt arany búzalkalász; 2. és 3. aranyban fekete fogaskerék; 4. kékben hullámos ezüst folyóval átszelt halmon ezüst vártorony nyitott kapuval; sd.: arannyal és kékkel vágott két szárny között a koronából kinövő öt arany búzalkalász; tak.: k.-a.

Back.

Bacsák.

Bacsák (benefai). — *Czp.*: kékben hármas halom két szélsőjén egy-egy fa, köztük nyíllal rézsutosan átlőtt jobbra fordított arany szárny; sd.: könyöklő pánczélos kar koszorút tart; tak.: k.-a., v.-e.

Bácsfalusy (alias **Gyerkő**). — *A.* I. Lipóttól 1698. II. 3. (LR. erd. I/331.) — Cz.: kékben sziklán könyöklő vörös ruhás kar tollat tart; zárt sisak; sd.: koronán nyugvó magasabb szikla, rajta korona, melybe író toll van szúrva, szárára pedig alulról fölfelé reá írva: »Plus ultra«; tak.: v.-e., v.-k.

Bacsinszky (bacsinaí). — *Czp.*: 1. a pajzsban hullámokból kiemelkedő őrtorony, lenn és fenn két-két ablaknyílással, tetején fészében pelikán fiait eteti; a pajzsfeben felhők között istenszem, a címmerképtől két oldalt vilám cikázik le. — 2. kékben szarvaival fölfelé fordított félholdon a szarvakon egy-egy csillag, ezek között hegyével fölfelé állított nyílvevő; sd.: öt (k.-v.-f.-k.-v.) strucz toll balról jobbra nyíllal áttörve; tak.:?.

BacsKay, l. Batskay.

Bacskói, l. Bachkói.

Bácsmegyei. — *A.* Rudolftól 1598. III. 31. (M. N. Múz. lt.) — Cz.: vörösben földön pánczélos vitéz jobbjában kardot tart; sd.: növekvő vitéz jobbjában kardot, baljában levágott törökfejet tart; tak.: v.-e., k.-a.

Bácsmegyey. — *A.* II. Mátyástól 1617. X. 17. (Zemplén m. lt.) Kh. Zemplén m. 1618.

Bácsmegyei (1598).

VII. 24. — Cz.: vörösben földön ágaskodó fehér ló; sd.: vörös ruhás növekvő vitéz kezeiben fegyvert tart; tak.: v.-e.

Bacsó. — A.: 1687. XII. 10. (Bihar. m. lt.) — Cz.: kékben földön két keresztény és török lovas vitéz egymással szemben áll, amaz jobbában jogart, emez zászlót tart; sd.: (vörös ruhás) növekvő vitéz jobbában karddal, feje mellett jobbról fénylő csillag, balról nap; tak.: k.-a., v.-e.

Bácsy. — A. II. Ferdinándtól 1621. V. 28. (M. N. Múz. lt.) — Cz.: kékben három (1 + 2) fénylő csillag; sd.: koronás griff három nyilat tart; tak.: v.-a., k.-e.

Bacza. — A. III. Ferd.-tól 1647. VI. 13. — Cz.: kékben koronából kiemelkedő v. ruhás nő fején koszorúval arany gitáron játszik; sd.: növekvő p. vitéz fején koszorúval jobbában kardot tart; tak.: k.-a., v.-e.

Bácsy.

Baczó (homoródalmási). — A. I. Lipóttól 1703. V. 25. (LR. erd. V/156.) — Cz.: kékben derekán lándzsával átdöfött oroszlán áll; sd. növekvőleg az oroszlán; tak.: v.-e., k.-a.

Baczó, l. Batzó alatt is.

Baczoni. — A. Bethlen Gábortól 1619. VIII. 25. — L. *Ajtoni* (újtordai).

Baczoni (újtordai). — A. I. Rákóczy Gy.-tól 1632. IX. 15. (*Gyfv. LR. XVII/23.*) — Cz.: kékben oroszlán jobbában kardot tart; zárt sisak; tak.:?

Baczoni (dobolyi). — A. Rákóczy Gy.-tól 1648. V. 20. (Erd. B. Albert utódai tulajd. Kassán; OL.: 1369. és 1746/1901.) Kh. Háromszék m. — Cz.: kékben fehér lovon vörös ruhás vitéz dárdát tart; tak.: ?

Baderlicza. — A. Mária Teréziától 1751. III. 1. (Ered. a családnál.) — Cz.: kékben földön ágaskodó medve jobbában nyílveesszőköteget tart, feje fölött csillag.

Badiny (badini). — Előbb *Hudoba*. — *A.* 1582. II. 21. (besztercebányai kpt. lt.) — *Cz.*: vörösben földön fehér lovon ősz szakállú, kék köpenyű, nyestprémes kalpagos vitéz jobb-
jában arany kereket, baljában a kantárt tartja; *sd.*: a vitéz növekvőleg, de bal hóna alatt kapcsos fekete könyvet tart; *tak.*: k.-a, v.-e.

Bagaméry. — *A.* 1619. VIII. 25. — *L. Ajtoni* (újtordai).

Baghy (tarpai). — *A.* Rudolftól 1588. I. 8. (Bereg m. lt.) — *Cz.*: kékben hármashalom két szélsőjén jobbról koronás orosz-
lán, balról term. színű medve viaskodásra kész mellső lábaikkal két kard hegyét fogják, a pajzsfőben középen csillag; *sd.*: növekvő orosz-
lán jobb-
jában kétélű kardot tart; *tak.*: k.-a., v.-e.

Baghy (szécsényi). — *A.* II. Ferdinándtól 1622. jan. 15. (Ered. a családnál.) *Kh.* Nógrád m. — *Cz.*: Kékben hullámszó-
vizen vitorlás hajó, a pajzsfőben jobbról nap, balról félhold; *sd.*: könyöklő vörös ruhás kar kardot tart, a kartól balra sas-
szárny; *tak.*: v.-e., zöld-a.

Baghy. — 1647. VIII. 10. (Békés m. lt.) — *Cz.*: kékben koronából kinövő farkas zöldelő pálmafát tart; sárt sisak; *tak.*: ?

Baghy. — *A.* I. Lipóttól 1684. XII. 15. (Nyitra m. lt.) — *Cz.*: kékben földön orosz-
lán jobb-
jában egyenes kardot, bal-
jában vörös liliomot tart; *sd.*: az orosz-
lán növekvőleg; *tak.*: k.-a., v.-e.

Baghy (szécsényi).

Baghy. — *A.* I. Lipóttól 1697. IV. 28. (Bihar m. és váradi kpt. lt.) *Kh.* 1697. Bihar m. — *Cz.*: kékben dombra helyezett koronából kinövő farkas szájában ágat tart; *sd.*: egyenesen álló kard; *tak.*: k.-a., v.-e.

Bagliano (dansudonai), örgróf. — *Indig.* 1693. VI. 16. (LR. XXII/290.) — *Cz.*: a birodalmi nagy kétfejú sas a császári koronával, mellén egyenlőtlenül vágott pajzsszal, melynek alsó arany mezejében kék kereszt, fenn kékben kiterj. szárnyú koronás fekete sas; jelmondat: »Hinc genus, inde fides«.

Bagoly. — *A.* Rudolftól 1589. IX. 9. (Bihar m. lt.) — Cz.: kékben hármás földön oroszlán kardot tart; sd.: két fekete szárny között növekvőleg az oroszlán; tak.: k.-a., f.-v.

Bagossy (dancsházai). — *Czp.*: 1815. (Bihar m.) két keresztbe tett lándzsa végeiken zászlóval; sd.: galamb csőrében ággal.

Bagossy — Kovács. — *A.* Zsigmondtól 1597. I. 2. — Cz.: kékben földön fekvő fatörzsön ülő, nyakán nyállal átlőtt galamb; zárt sisak.

Bagotay (alias **Molnár**). — *A.* I. Lipóttól 1665. V. 20. (OL. Htt. Nob. Komárom; Komárom m. lt.) — Cz.: kékben hármás halmon galamb csőrében ágat tart; sd.: két, jobbról arany-kékkel, balról vörös-ezüsttel vágott szárny között a galamb; tak.: k.-a., v.-e.

Bagyinszky. — *A.* I. Lipóttól 1667. ápr. 16. (szepesi kpt. lt.; OL.: Htt. Nob. Szepes.) Kh. Szepes m. 1667. — Cz.: kékben földön pánczélos és sisakos vitéz jobbjában karddal; sd.: növekvő oroszlán kardot tart; tak.: k.-a., v.-e.

Bágyoni. — *A.* Báthory Gábortól 1611. (Gyfv. LR. Cent. XX/14.) — Cz.: kékben oroszlán mellső lábaiban maga előtt fegyvert, szájában markolatánál fogva kardot tart; tak.: v.-a., k.-a.

Baich (varadiai), báró. — *A.* II. Lipóttól 1791. VII. 25. (LR. LV/704.); báró 1891. XII. 10. — Cz.: 1. (1791. évi nemesi): ezüst rámás kék pajzsban zöld halmon arany griff, a rámában a sarkokban és azok között összesen nyolcz vörös csillag; sisakdísz: két fekete sasszárny között melléig kinövő arany grifffej; takarók: kék-arany, vörös-ezüst; 2. (bárai): arannyal és kékkel hasított pajzsban zöld hármás halom középsőjén barna fészekben három fiát vérével tápláló pelikán; bárai korona; sisakdísz: arany csőrében vörös keresztet tartó fehér sas; takarók: kék-arany; pajzstartók: két arany griff; jelmondat: »Honeste et diuturne«.

Baich.

Baiersdorf (erdősi). — *A.* 1884. IX. 30.; kh. 1885. V. 1. Temes m. és *A.* 1907. II. 24. — Cz.: kékben hármás halmon

arany tölgyfa, két főága ívalakban szétterjedvén, közepén arany hímporral és zöld levelek hegyeivel díszített ezüst rózsza; sd.: két, arannyal és késsel vágott elefántormány között arany tölgyfaág három levéllel és két makkal; tak.: k.-a.; jelmondat: »Nec timide, nec tumide«.

Bája (karánsebesi). — *A.* Rákóczy Gy.-tól 1649. IV. 25. (Gyfv. LR. XXIV/106.) — Cz.: kéken földön lovon ülő pánczélos vitéz törökfejes kardot tart; zárt sisak; tak.:?.

Bajcsy (üröghi, később bajcsi és geczejfalvi). — *A.* Ferdinándtól 1551. VIII. 8. (OL.: Htt. Nob. Pozsony; Pest m. lt.) — Cz.: kéken földön daru felemelt jobbában kavicsot tart; sd.: jobbról forgótoll; balról püspöksüveg arany kereszttel; tak.:?.

Bajcsy. — *A.* 1649. IV. 27. (Komárom lt. és OL.: Htt. Nob. Komárom). — Cz.: kéken földön egyszarvú; sd.: növekvő egyszarvú; tak.: k.-a., v.-e.

Bajcsy. — *A.* I. Lipóttól 1692. II. 10. (Zemplén m. lt.) — Cz.: kéken földön ugró egyszarvú; sd.: két fekete szárny között növekvő egyszarvú; tak.: k.-a., v.-e.

Bajcsy. — *A.* I. Lipóttól 1702. III. 24. (LR. erd. IV/256.) — Cz.: kéken földön kiterj. sasszárnyak között égő szív lángol, a pajzs felső részében arany sugarak között arany alapon fekete héber betűkkel írt neve az Istennek; sd.: sasszárnyak között galamb csőrében ágat tart; tak.: v.-e., k.-e.

Bajkovecz. — *A.* II. Ferdinándtól 1629. XI. 23. (Veszprém m. lt.) — Cz.: kéken földön ugró szarvas; sd.: növekvőleg a szarvas; tak.: v.-e.

Bajna. — *A.* 1610. V. 1.; megerősítés 1700. II. 19. (LR. erd. II/343.) — Cz.-t l. *Bak*.

Bajnay (alias **Gulik**). — *A.* Rudolftól 1593. III. 18. (Nyitra m. lt.) — Cz.: kéken hármashalmon leopárd baljában csüngő vörös rózsát, jobbában zöldellő szőlőfürtöt tart; sd.: vörös-ezüsttel és arany-késsel vágott két szárny között növekvő farkas buzogányt tart; tak.: kék, v.-e.

Bajnay (alias Gulik).

Bajnay (alias **Kóczik**). — *A.* Mátyástól 1615. X. 22. (Heves m. lt.) Kh. 1616. Abauj m. — Cz.:

ezüstben hármassal halmon ágaskodó farkas jobbában három lilomot tart; sd.: a farkas növekvőleg; tak.: f.-k., v.-e.

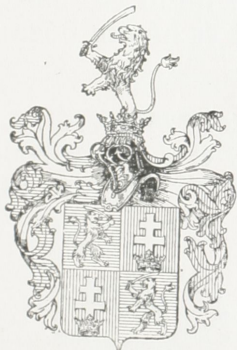
Bajnok (nemesokruthi). — Előbb *Okruczky* (névvált. 1883. X. 29.) — Cz.: a pajzsban koronán álló, balra lengő zászlót balról könyöklő pánczélos kar tart; a karral átellenben görbe kardot tartó, balra fordult könyöklő pánczélos kar, a zászlórúd csúcsánál jobbról csillag, balról befelé fordult félhold; sd.: a pajzsalak; tak.: ?.

Bájó (diószegi, alias **Kiss**). — *A. Rákóczy Gy.-tól 1655. IX. 26.* (Bihar m. lt.; Gyfv. LR. XXVI/569.) — Cz.: kékben vörös ruhás vitéz jobbán zászlós lándzsát, baljában három lilomot tart; tak.: ?.

Bajza. — *A. 1792. VII. 26.* (LR. LVI/335.; Árva m. és besztercebányai kpt. lt.) — Cz.: vörössel és zölddel jobbháránt vágott pajzs sziklás alján két hatágú ezüst szarvasagancs között arany ruhás és süveges magyar vitéz jobbában kardot tart; sd.: két fekete szárny között a vitéz növekvőleg; tak.: v.-a., z.-e.

Bajza.

Bajzáth (pészaki).

Bajzáth. — *A. I. Ferencztől 1814. I. 22.* (LR. LXIII/590.) — Cz.: kékben oroszlán kardot tart; sd.: növekvőleg az oroszlán; tak.: k.-a., v.-e.

Bakk (szentkatolnai). — *A. Zápolyai Jánostól 1535. VII. 15.* — Cz.: kékben balra fordult pánczélos balkar alulról fölfelé nyíllal átszúrva; tak.: v.-a., k.-a.

Bak (hatolykai). — *A. Báthori Zsigmondtól 1591. V. 5.* (*B. János tulajd. N.-Enyed.*) — Cz.: kékben könyöklő pán-

czélos és vaskezyűs kar borostyánággal körülfont kardot tart;
sd.: a kar; tak.: ?

Bak (pázmáni). — *A. Báthory Gábortól 1609. IX. 8.*
(Gyfv. LR. VI/285.) — Cz.: kékben földre helyezett koronán
könyöklő vörös ruhás kar három búzakalászt tart; tak.: ?

Bak. — *A. Báthory Gábortól 1610. V. 1. (LR. erd.*
II/346.; ered. Gyéres község lt.-ban). —
Cz.: föld fölött ezüst hullámos folyóval
vágott pajzs; a folyó fölötti kék mezőben
egymással keresztbe tett török és magyar
kard végeikkel fölfelé állítva, az ekként
képezett felső, jobb- és baloldali szögletek-
ben egy-egy csillag, lenn balra fordult
levágott vérző törökfej; sisakdísz: növekvő
egyfarkú oroszlán jobbában török kar-
dot, baljában keresztet pajzsot tart; tak.: ?

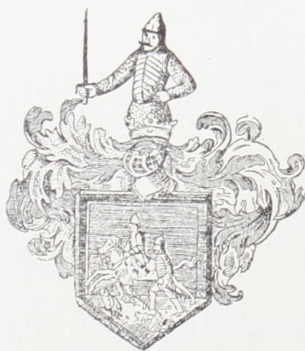

Bak.

Bak. — *A. Apafi M.-tól 1673. VI. 20.*
(Bihar m. lt.) — Cz.: kékben könyöklő pán-
czélos és vaskezyűs kar kardot tart; tak.: ?

Baka (kurtapataki). — *A. I. Rákóczy Gy.-tól 1643. V. 1.*
(Gyfv. LR. XX/167.) — Cz.: kékben fekete holló csőrében
babérkoszorút tart; sd.: könyöklő kar kardot és három búza-
kalászt tart; tak.: (k.-a., v.-a.).

Baka (kurtapataki). — *A. Mária Teréziától 1743. VIII. 2.*
(LR. erd. IX/462.) — Cz.: négyelt pajzs; az 1. és 4. vörösben
két kard keresztbe téve, egyik hegyével fel, másik le; a 2. és
3. kékben két keresztbe tett Áron-vessző;
sd.: a kard és az Áron-vessző keresztbe
téve, fél-fél babérko-
szorú között; tak.:
v.-a., k.-e.

Bakács.

Bakács (szent-
györgyvölgyi), báró.
— *A. János királytól*
1532. VI. 11. (M. N.
Múz. lt.); II. Ferdi-
nándtól 1622. VIII.
15. (u. o.) — *Báró II.*
Ferdinándtól 1630.
I. 7. (u. o.) Kihalt.

Bakács.

Bakay (kozárvári). — *A.* Báthory Gábortól 1609. X. 14. (Gyfv. LR. VI/321.) — *Cz.*: kékben hármashalmon daru felemelt jobbában kavicsot tart; *tak.*: ?

Bakay. — *A.* II. Ferdinándtól 1629. (1628.?) III. 24. (Hont m. lt.) *Kh.*: 1629. III. 29. Bars m. — *Cz.*: kékben hármashalmon oroszlán jobbában kardot tart; *sd.*: szarvaival fölfelé álló hold szarvain egy-egy csillag; *tak.*: k.-a., v.-e.

Bakay (bakai). — *A.* Apaffy Mihálytól 1665. VI. 9. *Kolozsmon Arm. B 48* (Ered. OL.) — *Cz.*: kékben zöld ruhás vitéz jobbában kardot tart; *tak.*: ?

Bakay. — *A.* III. Károlytól 1712. VI. 6. (LR. XXIX/103). — *Cz.*: hasított pajzs; jobbról vörösben földön daru felemelt jobbában kavicsot tart, nyakán nyíllal átlöve, balról kékben közepén égő ezüst szív karddal átszúrva; *sd.*: a daru; *tak.*: k.-a., v.-e.

Bakcsi, l. Baktsy.

Bakka-Bene (tatosi). *A.* I. Lipóttól 1696. X. 15. (OL.); *Kh.*: 1697. VII. 10. Torda. — *Cz.*: kékben földön ezüst szegélyű zöld nyeregtakarós pejlovon vörös ruhás, prémes, vörös föveges vitéz jobbában íjat, baljában három nyilat tart; *sd.*: könyöklő pánczélos kar nyíllal átlöve törökfejes kardot tart, melyet félhold, csillag és nap kísérnek; *tak.*: v.-e., k.-a.

Bakay (1712).

Bakó (hetei).

Bakó (alias *Literatus*, almási). — *A.* I. Mátyástól 1609. 16. (Nyitra m. lt.) *Kh.*: 1610. Torna m. — *Cz.*: vágott pajzs; fenn vörösben griff; lenn kékben zöld ágon három liliom; *sd.*: két strucc toll; *tak.*: k.-a., v.-e.

Bakó (hetei). — *A.* III. Ferdinándtól 1647. III. 21. (Bereg m. lt.) *Kh.*: 1648. Bereg m. — *Cz.*: kékben földön három zöld liliom fehér középpel, a pajzsfejen csillag és félhold; *sd.*: két fekete szárny között fenyőfa; *tak.* k.-a., v.-e.

Bakó. — *A.* III. Ferdinándtól 1652. III. 23. (Bereg m. lt.) — Cz.: kéken földön oroszlán; sd.: könyöklő pánczélos kar kardot tart; tak.: k.-a., v.-e.

Bakó. — Lipóttól 1692. X. 12. (Nyitra m. lt.) — Cz.: kéken földön torony, fölötte korona, melyet két oroszlán jobbjával tart; sd.: nincs; tak.: v.-a., k.-a.

Bakó (jobbágytelki). — *Czp.*: kéken könyöklő p. kar kardot tart; sd.: két búzakalász; tak.: k.-a., v. e.

Bakó (nemeskürthi). — *Czp.*: (kéken) földön oroszlán három nyilat tart; sd.: növekvőleg az oroszlán; tak.:?.

Bakócz (erdődi). — *A.* Mátyástól 1459. IX. 3. (Ered. a gr. Erdődy cs. galgóczi lt.-ban) — *A.* Mátyástól 1489. (jan. 6.) [U. o.] — Cz.: 1. kéken kerékküllőből kinövő szarvas, homlokán arany kereszt; a pajzsot vörös ruhás angyal tartja; 2. a szarvas a kereszt nélkül; sd.: zárt szárny. — Ebből a családból vált ki a gr. *Erdődy*-család.

Bakó (nemeskürthi).

Bakody. — *A.* Lipóttól (töredék). — Cz.: kéken földön pánczélos és sisakos vitéz jobbjában kardot, baljában félhold és csillaggal díszített zászlót tart; sd.: növekvő oroszlán jobbjában zászlót tart, melyen kétfejű sas látható, a zászlót jobbról félhold, balról csillag kísérik; tak.:?

Bakody.

Bakolcz, l. Bakócz.

Bakoni (újtordai). — *A.* Bethlen Gábortól 1619. VIII. 25. — *Cz.-t l. Ajtoni.*

Bakonyi, báró. — *Báró:* 1812. IV. 11. (LR. LXIII-354., 396.) — Cz.: kéken koronás oroszlán mellső lábaival tollas vasbuzogányt tart; bárói korona; sd.: az oroszlán; tak.: k.-a.

Bakonyi (1888).

Bakonyi (szigetszentmiklósi). — *A.* 1888. I. 31. — Cz.: hullámos ezüst folyóval vágott, hosszában hasított pajzs;

1. és 4. kékben kifelé fordult könyöklő pánczélos kar karddal; a vállvágás fölött csillag; 2. és 3. vörösben hármas hegy mögül fölkelő nap; sd.: a kar; k.-e., v.-a.

Bakoss (kakuthi). — *A.* Rudolftól 1601. IV. 2. (Nyitra m. lt.) — Cz.: hasított pajzs; elől vörösben koronán szárnyas sasláb; hátul kékben két fekete jobb haránt pólya egy-egy csillaggal; sd.: két szárny; tak.: k.-a., v.-e.

Bakos (thuróczi). — *A.* Mátyástól 1617. X. 30. (Nyitra m. lt.; OL. 1185/1896.) Kh. 1619. Pozsony m. — Cz.: vörösben hármas halmon galamb csőrében ágat tart; sd.: a galamb; tak.: k.-a., v.-e.

Bakos (pakai). — *A.* Mátyástól 1619. II. 23. (Veszprém m. lt.; B. József tulajd. Bp.) — Cz.: arannyal és ezüsttel hasított pajzsban egyszarvú mellső lábaival márvány oszlopot tart; sd.: növekvő egyszarvú jobbjaiban kardot tart; tak.: k.-a., v.-e.

Bakos. — *A.* Ferdinándtól 1647. V. 16. (Gömör m. lt.) Kh. 1660. I. 11. Gömör m. — Cz.: kékben földön fehér lovon vörös ruhás vitéz jobbjaiban vörös-fehér zászlót tart; sd.: könyöklő v. ruhás kar karddal; tak.: v.-e., k.-a.

Bakos (sarkadi). — *A.* II. Rákóczy Gy.-tól 1650. VII. 20. (M. N. Múz. lt.) Kh. 1651. IV. 4. Bihar m. — Cz.: kékben vörös ruhás kar kardot tart; zárt sisak; tak.: ?

Bakos. — *A.* III. Ferdinándtól 1655. IV. 12. (Abauj m. lt.) — Cz.: kékben hármas halom középsőjén körtefa érett körtékkel, melyre fekete medve ágaskodik; sd.: növekvő medve körtefaágat tart körtékkel; tak.: k.-a., v.-e.

Bakos. — *A.* III. Károlytól 1716. XII. 1. (LR. XXXI/273.; Heves m. lt.) — Cz.: kékben földön fehér lovon ülő vörös ruhás és zöld kalpagos vitéz vörös-fehér zászlót tart; sd.: vörös ruhás könyöklő kar karddal; tak.: k.-a., v.-e.

Bakos (alias **Balás**). — *A.* III. Károlytól 1717. XII. 20. (LR. erd. VI/502.) — Cz.: kékben sárga ruhás ember liliomvirágos földről liliomágakat szed; zárt sisak; sd.: kiemelkedő kar fölfelé liliomgalyat tart; tak.: k.-a., v.-e.

Baksa. — A. III. Károlytól 1712. VI. 6. (LR. XXIX/99.; átírva 1819. III. 19.: LR. LXIV/182). — Cz.: kében hármas földön griff jobbjában zászlót tart; sd.: három v.-e. k. csillaggal rakott bíbor structoll; tak.: k.-a., v.-e.

Baksay (szentistvánbaksai). — Czp.: 1. a pajzsban oroszlán jobbjában kardot tart; sd.: az oroszlán növekvőleg; 2. griff jobbjában három nyilat tart; sd.: növekvőleg a griff; tak.: ?

Baksi (benczenczi), l. **Radó** (alias B.)

Baktsy (albisi). — A. Báthory Gábertól 1610. I. 20. (Köblös Samu tulajd. H.-Böszörmény.) — Cz.: kében szembeállított lebegő zárt sisakot, a sisak fölött könnyökhajlásával fölfelé könnyöklő p. kar. a kezében tartott egyenes karddal jobbharánt átszurja; sd.: növekvő oroszlán; tak.: ?

Baktsy.

Baksay

Baky. — A. I. Ferencztől 1792. VII. 26. (LR. LVI/513.) — Cz.: négyelt pajzs; 1. és 4. aranyban magas sziklák között ezek legalacsonyabb középsőjén bagoly szájában tolat tart; 2. és 3. kében befelé fordult ágaskodó szárnyas ló; sd.: baljában Meduza-fejes négyszögletű pajzsot, jobbjában kardot tartó, fején lilaszínű structollas sisakos, pánczélos növekvő vitéz; tak.: v.-a., k.-e.

Baky. — A. I. Ferencztől 1793. VI. 10. (LR. LVII/141; Pest m. lt.) — Cz.: késsel és vörössel ötször vágott pajzs alján hármas sziklán ezüst griff jobbjában kardot, baljában törökfejet tart; a jobb felső szögletben nap, baloldalt hold; sd.: két szárny között kék ruhás kar törökfejes kardot tart; tak.: k.-e., v.-e.

Balai. — A. II. Rákóczy Gy.-tól 1658. III. 10. — Cz.-t l. *Abari*.

Balajthy (balajthi és gesztetei). — Cz.: 1. hasított pajzs; jobbról ezüstben földön befelé fordult férfi baljában felfeszített íjat tart; balról kében földön lombos fa tetején fekete

holló ül, nyaka előlről nyíllal átlöve, csőrében köves gyűrűt tart; sd.: a holló; tak.: k.-a., v.-e. 2. két fa között ágaszkodó oroslán; sd.: az oroslán növekvőleg; tak.: ?. 3. a pajzsban földön álló vitéz jobbában törökfejes kardot tart; sd.: könyöklő pánczélos kar törökfejes kardot tart.

Balán (belényszegi). — *A.* II. Rákóczy Gy.-tól 1655. IV. 5. (Gyfv. LR. XXVI/538.) — Cz.: kékben könyöklő pánczélos kar kardot tart; tak.: ?

Balás (alias **Székely**). — *A.* Rudolftól 1587. VII. 30. (Ered. Szentgyörgyi Lajos tulajd. Bp.) Kh. 1711. XI. 2. Szatmár m. — Cz.: vörösben hármashalmon pánczélos vitéz jobbában kardot tart; sd.: növekvő ló; tak.: v.-e., v.-a.

Balás (tótvaradjai). — *A.* Báthory Gábortól 1609. II. 20. (Gyfv. LR. VI/109.) — Cz.: kékben kar kardot tart; tak.: ?

Balás. — *A.* Báthory Gábortól 1609. IV. 17. (Gyfv. LR. VI/219.) — Cz.: kékben (pánczélos) kar kardot tart; tak.: ?

Balás (sipeki). — *A.* III. Ferdinándtól 1634. VIII. 19. (Heves m. lt.) Kh. 1634. IX. 13. Heves m. — Cz.: kékben hármashalmon oroslán jobbán kardot tart; sd.: két sasárny között v. ruhás kar; tak.: k.-a., v.-e.

Balás. — *A.* II. Rákóczy Gy.-tól 1658. III. 10. — Cz.-t l. *Abari*.

Balás (joszipláposi). — *A.* II. Rákóczy Gy.-tól 1658. VIII. 1. — Cz.-t l. *Antal* (joszipláposi).

Balás. — *A.* III. Károlytól 1721. IV. 20. (LR. erd. VII/231.) — Cz.: kékben v. ruhás vitéz jobbában törökfejes kardot (tört?) tart; tak.: v.-e., k.-a.

Balás (altorjai). — *A.* Mária Teréziától 1752. XII. 11. (LR. erd. X/138.) — Cz.: ezüstben földön magyar ruhás vitéz jobbában kardot, baljában almával rakott faágat tart; sd.: csillag; tak.: v.-a., k.-e.

Balás, l. Bakos alias B.

Balásdeák. — *A.* I. Ferdinándtól 1563. XI. 15; kh. Pest m. — Cz.: hasított pajzs; elől kékben földön arany kaf-

tános és vörös turbános török áll; hátul aranyban földön arany zsinóros vörös ruhás, tollas vörös sapkás és magas arany csizmás vitéz jobbában kardot tart; sd.: növekvőleg a vitéz (kalpagja tollak nélkül); tak.: k.-a., v.-e.

Balásffy. — A. Báthory Istvántól 1582. VII. 20. (Kolozsvár v. lt.) — Cz.: kéken babérral és repkénynyel befuttatott magas sziklán fáczán ül; sd.: a fáczán; tak.: ?

Balásfi. — A. III. Károlytól 1721. IV. 20. (LR. erd. VII/228.) — Cz.: kéken arany késsel átszúrt ezüst szarvú szarvasfej; zárt sisak; tak.: k.-a., v.-e.

Balásovich. — A. 1708. (esztergomi kpt. lt.) — Cz.: kéken földön oroszán mellső lábaiban három búzakalászt tart; sd.: növekvőleg az oroszán; tak.: k.-a., v.-e.

Balassa. — A. III. Ferdinándtól 1638. III. 19. (Soós Elemér tulajd. Bp.) — Cz.: kéken földön vörös ruhás kardot tart; sd.: pelikán fiait vérével eteti; tak.: k.-a., v.-e.

Balassa (balassagyarmati és kékkői) báró és gróf. — Báró 1568.; gróf 1664. XII. 19 (LR. XIII/104.), 1721. IV. 15. (LR. XXXIII/442.), 1772. X. 16. (LR. XLIX/210.) — Cz.: vörösben sárkánynyal övezett fekete bölényfej. — (1664): a bölényfej; sd.: kiterj. szárnyú koronás sas jobbában kardot, baljában hegyével fölfelé álló nyilat tart; a sas a farkával a sisakra támaszkodik; tak.: f.-a. — (1721): vörösben sárkánynyal körülvett fekete bivalyfej, ennek két szarva között csillag, alatta félhold; sd.: koronás sas; tak.: f.-a. — (1772.): arany keretes vörös pajzsban sárkánynyal körülvett bivalyfej alatt szarvaival fölfelé álló hold; fölötte csillag, melyben vörös M. T. betűk láthatók; grófi korona; sd.: szemközt álló, fejét jobbra fordító koronás fekete sas jobbában hegyes tört; baljában vörös tollú nyilat tart fölfelé, mellén arany M. T. betűkkel; tak.: f.-a. — vö. még *Ragályi-Balassa*, báró.

Balássovich (binóczy). — Cz.: hasított pajzs; elől vörösben hármashalmon kettős ezüst kereszt; hátul kéken földön oroszán kardot tart; sd.: növekvőleg az oroszán; tak.: k.-a., v.-e.

